

logopèdia

Revista del Col·legi de Logopedes de Catalunya
[25] juliol/desembre de 2013

JO LOGO PÈDIA

6 de març Dia Europeu de la Logopèdia -DEL- 2013

Entrevista a Josep Lluís Navarro Majó

7es jornades de Logopèdia i Odontologia

En record de la Caterina Noguer

Normativa per a la publicació

• Estem oberts a qualsevol tipus de col·laboració. Així i tot, la Revista es reserva el dret a publicar només aquells escrits que no es considerin atacs a cap persona o institució o bé qüestions personals.

• És important que les vostres col·laboracions arribin per correu electrònic o correu ordinari en format informàtic, i que hi feu constar les vostres dades personals.

• No s'acceptaran cartes anònimes.

• Segons el volum d'escrits ens veurem obligats a fer-ne una selecció per donar entrada a diferents temes.

Edició Col·legi de Logopedes de Catalunya
Ptge. Pagès, núm. 13 • 08013 Barcelona
Tel. 93 487 83 93 • Fax 93 487 94 52 • info@clc.cat

Coordinadora Diana Grandi

Equip de redacció Anna Civit, Elisabeth Dulcet, Marta Esteve, Diana Grandi, Carmen López, Catherine Perelló i Eduardo Ríos

Col·laboradors Anna Andreu, Carla Calvet, Laura Carasusán, Esther Espartal, Núria Fàbregas, Lyda Lapitz, Fco. Borja Martínez, Andrea Morraja, Àngela Nebot, Encarna Pérez, Pura Samper, Andreu Sauca, Carlota Soler, Laura Traver, Jesús Valero, Yvette Ventosa, Sandra Vergara, Anna Vila, Francesc Vila i M. Blasa Vilches.

Correcció lingüística Consorci de Normalització Lingüística

Disseny i maquetació Santi Duran

Dipòsit Legal B-6850-2001- ISSN 1696-1544

La Revista del CLC és una publicació del Col·legi de Logopedes de Catalunya. No s'autoritza la reproducció total o parcial d'aquesta publicació. La Revista del CLC accepta la diversitat d'opinions dels seus col·laboradors, els quals en són responsables.

Junta de govern del CLC

Mireia Sala (degana)

Diana Grandi (sotsdegana)

M. Carme Martín (secretària)

Catherine Perelló (comptadora)

M. Mar Arriaga (tresorera)

Berta Salvadó (vocal de Barcelona)

Anna Vila (vocal de Girona)

Judit Guim (vocal de Lleida)

Olga Rion (vocal de Tarragona)

M. Victoria González (vocal de Benestar i Família)

Anna Civit (vocal d'Educació)

Eduardo Ríos (vocal de Salut)

Gerència

Daniel Domínguez

Direcció tècnica

Elisabeth Dulcet i Diana Grandi

Administració

Neus Albado, Marta Esteve i Carme Pijuan

Imatge de la samerreta del 6 de març Dia Europeu de la Logopèdia -DEL 2013-.

Editorial

15 anys 1998 / 2013 3

L'espectador

CGCL, nou membre de CPLOL 4

19 Congreso Nacional de la SOMEF 5

Graduació Logopèdia UAB 2009-2013 6

Entrevista a...

...Dr. Josep Lluís Navarro Majó

President del COEC 10

Racó científic

Reflexions sobre l'evolució del llenguatge: per què parlem? 12

Malalties minoritàries

Atenció i tipus d'intervenció Logopèdica 14

Vida col·legial

En record de la Caterina Noguer 18

6 de març Dia Europeu de la Logopèdia 22

La logopèdia en l'àmbit sanitari 24

FDM Internacional 26

7es Jornades de Logopèdia i Odontologia 28

Presentacions gratuïtes al CLC - gener a juny de 2013 30

Protocol d'avaluació logopèdica de l'audició 32

Racó informàtic

e-logopèdia (XXV) Innovació tecnològica aplicada 34

Reflexió

"Logopèdia i teràpies complementàries" 36

Racó jurídic

Informació sobre l'obligació dels professionals col·legiats de disposar dels fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia 38

Dossier

Agenda de formació continuada del CLC 41

Recursos

Protocolo interdisciplinario de exploración inicial para pacientes con síntomas de disfunción cráneo-mandibular ... 42

Llibres..... 46

Cartes dels lectors 47

Prensa

Què és la intercol·legial 48

Apunts de llengua 49

Anteproyecto de ley de servicios profesionales 50

Racó lúdic 51

A l'hora d'escriure aquest editorial, he pensat que voldria parlar-vos de la trajectòria que hem fet junts durant tots aquests anys de vida col·legial.

Recordant aquest recorregut, començaré pel 19 de febrer del 1998, quan es va aprovar la Llei de creació del Col·legi de Logopedes de Catalunya. D'això ja fa 15 anys! Sembla ahir que celebràvem que els logopedes teníem col·legi professional, el primer de l'Estat espanyol!

Però teníem exactament i únicament això: la Llei de creació, un escrit en un paper. Amb immensa il·lusió i sense cap precedent on emmirallar-se, la Junta de Govern del CLC va iniciar la tasca d'aixecar i convertir en realitat acabada el CLC. Des d'aleshores, ha treballat dur per ordenar la nostra professió i vetllar-hi, representar els interessos de tots els logopedes davant les administracions i defensar els interessos professionals dels nostres col·legiats davant la societat. Com sabeu, jo he estat el cap visible de la institució, com a degana, durant 12 d'aquests 15 anys de vida del nostre Col·legi.

Aquests anys han estat durs, de feina silenciosa. Algunes vegades les nostres accions han tingut més ressó que d'altres, però sempre hem mantingut un alt grau de professionalitat, responsabilitat i transparència. Voldria tenir un record per tots aquells companys que han format part de les diferents juntes al llarg d'aquests anys. Uns encara continuen treballant per la professió; altres ens acompanyen des del cor. El CLC és com és gràcies a tots. Tots els que estem a la Junta, a les comissions de treball o pagant la quota, que, actualment, no és poc.

Sempre he tingut la sensació que el col·lectiu de logopedes ha estat donant suport incondicional al Col·legi i a més a més he comptat amb un equip executiu de primera, l'equip de gerència, la direcció tècnica i l'administració que ha treballat i treballa amb diligència i eficàcia materialitzant els acords de la Junta,

tant des de la perspectiva del funcionament del dia a dia com en la visió i previsió de futur. Aquest sentiment i aquest suport logístic, ha fet la meua càrrega més lleugera i molt més agradable. Gràcies, companys!

És cert que hem aconseguit grans fites, entre elles l'existència dels estudis de grau, la solidesa institucional del CLC i la creació i funcionament del Consejo General de Colegios de Logopedas (CGCL) de l'Estat espanyol, que presideix el Col·legi de Catalunya i que té la seva seu a les nostres instal·lacions. També hem aconseguit reconeixement de la professió; augment de llocs de treball dins dels centres hospitalaris, CAP, CDIAP, centres de rehabilitació, etc.; lluitar contra l'intrusisme professional, i establir les bases professionals de la logopèdia amb documents com el Perfil Professional, el Codi Ètic i els Protocols d'Avaluació Logopèdica que sortiran en breu... Sabem que estem creixent i hem de seguir treballant de valent, ja que encara queda molt per fer.

Em sento especialment orgullosa de la creació de la beca per elaborar material logopèdic en català en honor del mestre Josep Guixà i la del Premi a la Recerca en Honor del Dr. Jorge Perelló. No els oblidarem mai!

Per tot el que he exposat, per tot el que trobareu en aquesta revista i en totes les anteriors, per tots aquests anys i en qualitat de degana del CLC fins al passat mes d'agost, vull agrair-vos de tot cor la confiança que m'heu demostrat, les aportacions realitzades i sobretot el suport rebut.

Estic convençuda que la Mireia Sala, degana del CLC des del 18.09.13, data en què la nova junta de Govern pren les seves funcions, assumirà tot el treball i l'esforç realitzats durant aquests anys, i estarà a l'alçada del que tots espereu i mereixeu.

Resto a la vostra disposició per a allò que necessiteu.

Anna Civit i Canals

CGCL, nou membre de CPLOL

El Consejo General de Colegios de Logopedas CGCL ha estat admés com a membre del CPLOL (Comitè Permanent de Liaison des Orthophonistes/Logopedes de l'Union Européenne)

Aquest any, el CPLOL ha celebrat el 25è aniversari i la mateixa presidenta ho expressa així:

"CPLOL – the organisation of speech and language therapists across Europe that was founded on the 6th of March 1988 by 12 countries in the European Economic Community for the purpose of creating a orthophonic science by reinforcing the collaboration and sharing know-how – is 25 years old!. After a growth to 28 countries and the organisation of 8 scientific Congresses, CPLOL has undergone a tremendous evolution. The global scientific evolution, as well as the economic situation, has made the exchanges and harmonisation more interesting and more challenging than ever. We celebrate 25 years of effort in promoting and defending the SLT profession and community!"

Happy Birthday CPLOL!

El CPLOL és el Comitè d'enllaç Permanent dels Logopedes de la Unió Europea. L'acrònim, CPLOL, són les inicials del nom francès: Comitè Permanent de Liaison des Orthophonistes/logopedes de l'Union Européenne.

El CPLOL és l'organisme que representa la nostra professió en l'àmbit europeu, és a dir, davant del Parlament Europeu, si cal. Per aquesta raó, els membres que el formen han de ser organitzacions professionals o col·legis professionals de països que pertanyin a la Unió Europea (UE). Les organitzacions dels països europeus que no pertanyen a la UE només poden ser admeses com a membres observadors.

El CPLOL té diversos grups de treball:

- Pràctica professional
- Educació
- Mitjans de comunicació
- Documentació
- Formació

El 2004, el CPLOL va crear el Dia Europeu de la Logopèdia, per tal d'augmentar el coneixement de la professió a tot Europa. Es va considerar essencial, per conscienciar la ciutadania sobre els problemes de comunicació, els efectes que té sobre la salut humana, els drets dels pacients amb trastorns de la comunicació i les formes d'ajudar-los. El missatge va ser que l'intercanvi de coneixements i experiències dels professionals de tot Europa ajuden a tractar i prevenir els trastorns de la comunicació.

El Consejo General de Colegios de Logopedas, CGCL, des que es va crear ha estat tramitant la incorporació al CPLOL com a representant vàlid i oficial dels logopedes

de l'Estat espanyol. Malgrat que no se li havia denegat mai que s'hi incorporés, sí que se'l va remetre a parlar del tema amb l'associació que aleshores representava els logopedes espanyols dins del CPLOL: l'AGDUL (Associació de Diplomats i Graduats en Logopèdia).

El CPLOL responia a les demandes d'integració del Consejo dient que les dues associacions d'Espanya s'havien de posar primer d'acord. El Consejo havia intentat reiterades vegades fer una aproximació a aquesta associació sense cap èxit. Aleshores, el CGCL va iniciar una tramitació administrativa oficial que s'emparava en la terminologia legal i jurídica dels

estatuts del CPLOL, i **va culminar amb èxit (després de 8 anys de gestions) el passat 25 de maig a Sofia (Bulgària). En l'Assemblea General del CPLOL, els delegats van votar a favor de la incorporació del Consejo** com a membre representant de l'Estat espanyol, conjuntament amb l'AGDUL.

La presidenta del Consejo, la senyora Anna Civit, va anar explicant en francès el que era el Consejo i, alhora, la senyora Elisabet Dulcet, com a secretària, presentava la mateixa explicació en Power Point escrit en llengua anglesa, per seguir el costum del CPLOL, que sempre tradueix simultàniament totes les intervencions en les dues llengües oficials.

En aquesta assemblea també va haver-hi el relleu dels membres del Comitè Executiu. L'actual presidenta és la senyora Michèle Kaufmann-Meyer, una persona molt agradable, la qual s'expressa perfectament en anglès, alemany, francès i holandès. També sap parlar el castellà. Pensem que totes les gestions que el

Anna Civit, presidenta del CGCL durant la deliberació de l'assemblea

Consejo ha estat fent durant els darrers 8 anys, així com l'esforç de ser presents en l'assemblea per part de la presidenta i de la secretària del Consejo, han valgut la pena. El fet que el Consejo General de Colegios de Logopedes de España estigui ara representat a Europa és un pas més, un pas molt important per situar tota la

tasca que els logopedes espanyols han dut i duen a terme.

Creiem fermament que compartir l'experiència, la documentació i les sinergies de tots no fa més que enfortir la nostra presència en la societat europea i en la nostra professió.

19 Congreso Nacional de la SÓMEF

Desde el 23 al 25 de Mayo de 2013 se llevó a cabo en Vilanova i la Geltrú el 19 CONGRESO NACIONAL DE LA SOMEF

En representación del Col·legi de Logopedes de Catalunya asistieron Diana Grandi, Vicedecana y Directora Técnica, y M^{ra} Carmen López García, Vocal de Salud. Un importante número de logopedas participaron activamente de todas las actividades programadas.

El programa científico contó con ponencias muy interesantes, coordinadas por un moderador que al final de cada bloque daba paso a las preguntas de los asistentes.

Durante el primer día se abordaron temas como los "Trastornos oromotores en la infancia", "Trastornos oromotores en pediatría: definición, causas y manifestaciones clínicas", "Valoración y tratamien-

to de la disfagia infantil", "Algoritmo de tratamiento de la incontinencia salival", "Enfoque quirúrgico de la sialorrea y evaluación del grado de satisfacción", "Trastornos oromotores y comunicación: mesa interactiva sobre casos".

Por la tarde del primer día hubo un taller de SAAC con ordenadores, tablets y Smartphone. A continuación hubo una serie de actividades sociales en el centro de Vilanova i la Geltrú y en la Sala Joaquim Mir del Foment Vilanoví.

Durante el segundo día se presentaron casos clínicos sobre "Enfermedad laríngea por reflujo", "En el Continuo del TEL al TEA", "Osteovox. Aplicación clínica", y "Diversidad de resultados en

pacientes con Implante Coclear". Para finalizar, se presentó la sede del próximo congreso, que se realizará en mayo de 2014 en Logroño y se clausuró el 19 Congreso.

Durante la cena de clausura, que se realizó en el restaurante del Club Náutico de Vilanova i la Geltrú, la Dra. Mercedes Velasco y la logopeda colegiada Esther Vallés recibieron el Premio "Jorge Perelló" a la mejor comunicación, sobre "Disfagia en un paciente con dermatomiositis".

Fue un evento donde tanto la parte científica como la social se tuvieron en cuenta ampliamente, y los profesionales asistentes pudimos disfrutar de ambos aspectos en un ambiente de gran cordialidad.

Graduació Logopèdia UAB 2009-2013

El passat 5 de juliol els alumnes del grau de logopèdia ens van convidar a participar en el seu acte de graduació. Vam assistir-hi en representació del CLC l'Elisabeth Dulcet i jo (Anna Civit). Quan vaig arribar vaig quedar sorpresa, la sala era plena de familiars i els estudiants estaven d'allò més elegants. Se'ls veia contents i emocionats i feia goig veure l'entusiasme amb el que havien preparat aquella celebració.

A l'acte vam participar-hi la degana de psicologia, Sra. Teresa Gutiérrez Rosado, el coordinador del grau de logopèdia, Sr. Joan Deus i jo com a degana del CLC.

Les paraules que vam adreçar van ser de gratificació i d'il·lusió, per una professió meravellosa que, malgrat no està en els seus millors moments, tampoc es diferencia tant d'altres que tenen més anys de trajectòria. Vam recalcar la importància de formar-se, especialitzar-se en allò que realment els agrada. També vam recalcar la necessitat de què hi haguessin professors a les universitats que fossin logopedes. Evidentment, aquesta via seria la que agafarien els logopedes que volguessin dedicar-se a la docència universitària, seguint la trajectòria d'estudi, màster i doctorat.

Malgrat el temps que estem passant, el que realment importa són les ganes de treballar, observar, col·laborar,

investigar. Vam obrir les portes del CLC a les iniciatives que tinguessin, aportacions i/o suggeriments, i, en definitiva per formar part de les diferents comissions de treball que com sabeu estan obertes a tots els col·legiats.

Després dels parlaments, els estudiants van passar un vídeo on sortien tots els alumnes de la seva promoció en diferents moments de la seva trajectòria formativa. Al finalitzar el vídeo, quatre logopedes recent graduades van llegir els escrits que publiquem aquí (pàg. 7 i 8) perquè són emotius, i reflecteixen quatre patologies diferents on el logopeda juga un paper important per a la millora del pacient i, per tant, de la patologia existent.

Posteriorment, un dels professors va anar cridant els alumnes de quatre en quatre i ens vam fer una foto amb cada grup. Com que encara no hi havia el títol per donar, cada alumne va recollir una revista, un bolígraf i un protector de llavis que vam portar del CLC.

Abans de marxar ens van convidar a fer un pica pica al campus de la UAB on vam poder seguir parlant amb aquest grup de logopedes que ens van transmetre interès i ganes d'emprendre el camí professional del logopeda.

Alumnes del grau de logopèdia

Remenant entre llibres i llibretes de l'estudi, he trobat una carpeta que no recordava. L'he obert i, sorprenentment, hi he trobat un munt de fulls i material que m'ha fet dibuixar un somriure a la cara. He recordat aquella etapa en què podria dir que la logopèdia era la protagonista de la meua vida.

Fa molts anys, quan encara anava a l'escola, recordo com cada vegada que havia de parlar en veu alta, llegir, contestar... es generava un murmuri, entre rialles, per les meves dificultats a l'hora de parlar. Sí, era d'aquells nens a qui els costa dir la erra i la essa... i em feien tenir-ho present cada vegada que parlava. Al final, ja no volia ni parlar i la mare em va obligar a anar al logopeda. Recordo oposar-m'hi... anar a un lloc on encara em fessin més evident el meu problema? No em venia gens de gust, però la mare ho tenia molt clar. Em deia que m'ajudaria i que desapareixeria "això" que em feia ser diferent. El primer dia, vaig entrar en una petita aula amb un parell de nens més. Un parell de nens amb problemes similars als meus... Un d'ells tampoc deia bé la erra, l'altre, a més, s'encallava a l'hora de parlar, era tartamut. De cop em vaig adonar que no estava sola, que no era l'únic nen i que els passava el mateix que a mi.

Recordo jugar amb la Nutella, amb globus, fer competicions amb els altres nens per veure qui guanyava... Al cap i a la fi, era feina que fèiem sense que ens n'adonéssim. Tot era molt senzill, utilitzàvem qualsevol excusa per treballar aquelles dificultats que teníem i, alhora, era útil perquè nosaltres mateixos agaféssim consciència que podíem fer-ho perfectament bé. Va ser així com, a poc a poc i amb temps, tots vam aconseguir aquell propòsit que ens havíem plantejat inicialment: no destacar perquè s'és diferent, sinó comprovar que, malgrat les dificultats que tots podem arribar a tenir, amb feina i constància s'aconsegueix qualsevol cosa.

Ara, m'adono que he de donar les gràcies, una vegada més, al logopeda i als meus pares pel temps dedicat. Sense ells no hauria pogut aconseguir el que avui en dia em fa sentir orgullosa.

Parlar, parlar i parlar un munt d'hores al dia... Al final no per ganes, sinó per obligació de la meua feina. Fins que arriba un dia que la veu ja no és la que era abans, que s'ha tornat ronca, bruta..., que ha perdut la meua identitat.

Buscant com posar-hi remei, vaig topat amb un logopeda. Logopeda? Però no era qui s'encarregava d'ajudar a dir bé les erres? Ara me'n penedixo, d'haver tingut aquesta idea preconcebuda d'una professió tan digna com és la de logopeda.

Una mica desconfiada, vaig arribar al logopeda: gravacions parlant, cantant, dient embarbussaments d'un Pere Peret pintor de Portugal, buscant eixos centrals... No sabia de què em parlava i tenia la sensació de no saber què estava fent, però no vaig desesperar.

A cada sessió anava descobrint noves coses del meu cos, de la seva connexió amb la meua veu, de la importància de fer bona cara, de tractar bé el meu cos.

Vaig començar a notar millores gràcies a petits canvis que no em requerien tant d'esforç, i la meua veu començava a recuperar-se.

Quan, cansada, arribava a la consulta, la seva energia i vitalitat em recordaven com és d'important fer la meua feina amb il·lusió, i com una bona actitud ajudava a millorar tota la resta.

Avui, treballa sense patir i, a més, gaudeixo del plaer de parlar amb la meua veu!

Aquells dies en què em noto carregada, recordo aquella època de consulta al logopeda i com, al final, tot es podria resumir a fer bona cara.

Per això, vull donar-li les gràcies per ensenyar-me com n'és de completa una professió que tant desconeixia. Ara puc parlar amb orgull de la logopèdia i fer saber a tothom com m'ha ajudat!

Estimat diari, avui he tingut un dia de reflexió. Pensava en el pas del temps, el pas del meu temps. Recordava quan, de petit, un metge va anunciar als meus pares que jo era sord. Bé, de fet no ho recordo, sinó que feia memòria del que els meus pares m'han explicat. Com, de cop, es van sentir perduts en saber que jo no podia sentir res del que em deien, ni havia sentit res del que, fins aquell moment, m'havien dit. Se sentien sols.

Sord... sord... sord... Què és ben bé ser sord? es preguntaven. Això ho puc contestar jo avui en dia. Ser sord no vol dir ser mut. Ser sord no vol dir estar aïllat de la resta de nens. Ser sord vol dir començar a sentir-hi més tard i necessitar ajuda per entendre el que sents i el que dius. Els sons que fas i els sons que t'envolten. I això no ho hagués pogut fer sense el meu logopeda. Una persona de qui els meus pares guarden molt bon record. A vegades, em sento trist perquè no el recordo tant com voldria. Sé que m'ho passava bé. Que jugava, que cantava, que estava amb altres nens... Tant de bo pogués trobar-me'l ara, 20 anys després, i agrair-li tot el que va fer per mi. Jo sé que ser sord no és un impediment i m'agradaria que això ho sabés tothom... He d'agair tot el que sé i el que sóc als meus pares, però sobretot a la logopèdia. Amb ella, he descobert que el món està compost per sentiments, il·lusions, gustos, paraules... Sobretot per paraules, les que m'ajuden a comunicar-me i a relacionar-me amb els altres. Els sords no som muts. Els sords no som tan diferents. Els sords tenim les mateixes oportunitats que els altres... Els sords també ens comuniquem.

Durant tota la meua vida no havia donat importància al fet de poder parlar, com estic segur que no n'hi donen la majoria de persones, fins que un dia va succeir un fet que va canviar-ho tot.

Només recordo anar en cotxe i despertar-me a l'hospital, tenia moltes idees al cap, volia parlar, però no sabia què em passava. Intentava expressar-me però la meua boca no em responia. Em sentia impotent, volia tranquil·litzar les persones que m'estimaven i només repetia alguns parells de sons... No podia articular paraules. M'envaïa la impotència. Fins que, després de

recuperar-me de les lesions a l'hospital, vas arribar tu, estimat logopeda. Em vas fer treballar intensament! Arribar a recuperar gran part de la meua parla no ha sigut una feina fàcil. Ni per a mi, ni per a tu, ni per als meus familiars. Has aguantat els meus mals dies, els meus mals humors, les meves dificultats... Has tingut molta paciència amb mi; m'has animat i mai has deixat de creure en mi. Hem celebrat junts els meus progressos,... t'has emocionat més que jo amb aquells petits passos que he anat fent. Passos que per mi, a vegades, semblaven insignificants però que tu em vas fer veure com grans travesses. Has sigut el meu suport... Em fascinava com tu, no sé com, entenies tot allò que et volia fer saber. Has sigut la meua veu i les meves paraules. Has aconseguit que, a través de diferents tècniques i activitats, avui pugui cridar a la meua filla pel seu nom i dir-li a la meua parella com l'estimo. Sé que el treball no acaba aquí, sé que el meu esforç ha tingut molt de valor per aconseguir tot això, però, sol, no ho hagués aconseguit. Sense tu i sense els meus familiars avui no et podria dir: gràcies.

Tota la feina feta que hem fet té la seva recompensa, i el fet de poder comunicar-me és un cosa indispensable que ara valoro més que mai.

Amb aquestes paraules imaginades de possibles pacients, que poden estar a les nostres mans el dia de demà, hem volgut reflectir el que som per a ells.

Això és el que ens espera a partir d'ara, i arribar fins aquí no ens ha sigut fàcil. Intentar plasmar en un full tot el que hem viscut durant aquest temps resulta d'allò més complicat...

Podem recordar quan, fa quatre anys, entràvem perduts dins aquesta facultat que ara ens coneixem com si fos casa nostra. Espantats, curiosos i amb molta il·lusió afrontàvem una nova etapa en què la incertesa era la protagonista. Segurament, molts de nosaltres no sabíem on ens posàvem. Crec que podem dir que ens trobàvem més aviat sols, encara que amb ganes de conèixer gent i d'emprendre canvis en les nostres vides.

Quan arribes a logopèdia, amb prou feines tu mateix/a saps què és. A poc a poc, a mesura que t'endinses en aquest món, vas fent descobriments de tot el que comporta i de tota la feina gratificant que reps a canvi. Qui ho diria, avui, que aquesta disciplina ens portaria a conèixer tantes coses!

Mirem enrere i, segurament, pensem en la gent amb qui ens hem creuat. Amb qui vam seure el primer dia, amb la gent que ha anat seient al nostre costat, amb qui hem compartit estones de classe, de treballs i de somriures... Tot camí té el seu final. Durant el trajecte hem tingut el plaer de compartir-lo amb moltes persones diferents i seguirem fent-ho amb aquells que ara en diem amics.

Quan entres a la universitat saps que t'espera una carrera, però no només aquella que et farà treballar el dia de demà, sinó que afrontes la carrera de la vida, i és un plaer tenir persones al costat que ho comparteixin amb tu. Ens emportem molts coneixements, moltes experiències, molts aprenentatges, però sobretot ens emportem bocins de tanta gent amb qui ho hem compartit.

Després d'aquests quatre anys de grau, ens trobem satisfets d'haver après els valors de la logopèdia. I no només això, sinó també del sentiment que transmetem a la gent del nostre voltant quan, parlant de la nostra especialitat, se'ns il·luminen els ulls.

Sens dubte, la millor de les recompenses d'aquesta professió és la satisfacció que et causa el fet d'haver pogut ajudar una persona que ha tingut dificultats. Dificultats per fer allò que, per a tothom, és tan important, encara que a vegades ens n'oblidem, com és el fet de comunicar-nos.

La gratitud dels pacients ens fa veure la importància del nostre paper en la societat. Per això hem de lluitar, per intentar millorar la nostra carrera i la nostra professió, perquè sigui coneguda allà on anem i perquè la societat no ens vegi com els que ajudem els nens a dir la erra, sinó que coneguin la quantitat d'ajudes que podem oferir en diversos camps, com són els de la veu, la parla, el llenguatge, la comunicació, la deglució, la sordesa... i molts altres que tots ja coneixem.

Encara que la nostra etapa s'acabi aquest any, hi ha moltes coses que han quedat pendents de resoldre i per les quals cal seguir lluitant. Ja no només lluitar per aconseguir una satisfacció personal, sinó per les noves generacions de logopedes que vindran i, per què no?, per tenir més reconeixement i més suport nosaltres mateixos!

Així doncs, logopedes, cal que emprenguem el nou camí que trobarem quan obrim els ulls. No tinguem por dels inicis ni d'afrontar-nos a res ni a ningú. Ningú millor que nosaltres coneix tot el que sabem. Fem un pas endavant amb valentia i il·lusió, i gaudim de la nostra professió!

Professors, familiars i amics que avui esteu aquí amb nosaltres i que ho heu estat des de l'inici d'aquest camí, us agraïm el vostre suport i dedicació durant aquests quatre anys. Per nosaltres ha sigut una experiència que ens ha encantat compartir amb vosaltres. Alguns hem descobert una vocació, d'altres hem pres interès per camps que mai hauríem pensat que tractaríem. I encara que, avui "acabats de sortir del forn", tinguem aquella sensació de dir: "Sóc logopeda, i ara què?", sabem que també estareu al nostre costat, acompanyant-nos en aquesta nova etapa que tot just comença ara. Només ens queda dir gràcies! i fins aviat.

I a vosaltres, logopedes, companys i amics amb qui hem compartit aquest camí, avui que cadascú n'agafarà d'altres cap a diferents destins, volem recordar-vos que no heu de perdre mai la il·lusió, l'esperança i les ganes que teniu ara que heu acabat. Conserveu aquesta energia, aquesta innocència i banyeu-les d'experiència, de vivències i de situacions reals. Tot el que ve a partir d'ara és un nou aprenentatge, un aprenentatge que us ajudarà a acabar de completar tot el que ara sabeu i el que teniu tantes ganes de posar en pràctica. Tractareu amb persones, persones que, encara que no us ho facin saber dia a dia, us estaran eternament agraïdes per haver-los-hi retornat aquestes ganes de comunicar-se, aquesta oportunitat de poder dir als altres el que estan sentint. No oblideu mai que les victòries sorgeixen després de superar petites derrotes! Cal seguir endavant malgrat els obstacles que trobeu pel camí.

Bona sort a tothom i a gaudir del que som!

Carlota Soler, Andrea Edit Morraja, Esther Espartal, Laura Traver, quatre logopedes recent graduades

Especialitza't i intensifica les teves competències professionals

3 raons per especialitzar-te a ISEP

01

Més de 90 edicions

La nostra reconeguda trajectòria formant a més de 8.000 especialistes en matèria de logopèdia avala el compromís d'ISEP.

02

Ranking millors postgraus

El Màster en Patologies del Llenguatge i la Parla està entre els cinc millors d'Espanya en 2012/2013, segons el ranking del diari *El Mundo*.

03

Horaris flexibles

Un cap de setmana al mes presencial més el campus Virtual, fa que puguis compaginar la teva vida laboral i familiar amb la formació.

Oferta formativa

Presencial

- Màster en Logopèdia Clínica en Dany Neurològic (9a edició)
- Màster en Evaluació i Intervenció Logopèdica (94a edició)
- Màster en Logopèdia Educativa (7a edició)
- Postgrau d'Especialista en Teràpia Miofuncional (25a edició)

e-Learning

- Màster en Patologies del Llenguatge i la Parla (94a edició)

(Doble titulació: títol propi de màster d'ISEP Formació i títol propi de Màster per UVIC)

ISEP C/ Berlin, 9 - 93 487 77 77 - 08014 Barcelona

Consulta les ciutats on s'imparteixen els nostres màsters i postgraus a **isep.es**

Entrevista a Dr. Josep Lluís Navarro Majó

**President del Col·legi d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya (COEC).
President del FDM Internacional 2013.**

El Dr. Navarro Majó és Llicenciat en Medicina i Cirurgia (UB), Metge Estomatòleg (Madrid), Doctor en Medicina (UB), Postgrau en Endodòncia (UB), Postgrau en Pròtesi i Rehabilitació Oral (UB), Rotatori en odontologia integrada a Denver (EUA), Professor titular de la Universitat de Barcelona (UB) i dictant de conferències i cursos sobre estàtica, implants i operatòria dental. A més a més, és vicepresident de l'Associació Intercol·legial de Col·legis Professionals de Catalunya.

Quina valoració fa d'aquests anys del Fòrum Dental Mediterrani i de la inclusió del Col·legi de Logopedes de Catalunya en les Jornades de Logopèdia i Odontologia?

El Fòrum Dental Mediterrani (FDM) proporciona l'oportunitat de reunir odontòlegs i logopedes en unes jornades on es posa de manifest la necessitat de conèixer les implicacions de les dues especialitats.

Els odontòlegs cada vegada veuen més la importància del treball interdisciplinari, per bé que és cert que amb els logopedes són els odontopediatres i ortodontistes els qui veuen la necessitat de treballar conjuntament.

El Congrés Català va començar el 1991, amb una exposició comercial anomenada Dentalmat. Quant a la política d'expansió, el Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya (COEC) va contactar amb Puntex, i d'aquesta manera es va transformar en FDM i Congrés Català. Ara, Fira de Barcelona s'ha quedat amb l'FDM i, tot i que segueix amb les mateixes sigles, és Fòrum Dental Internacional i el congrés ha passat a denominar-se European Dental Forum.

És l'única gran exposició de productes dentals que acull de forma simultània un congrés, no solament per a odontòlegs, sinó també protètics dentals, higienistes i logopedes. I així continuarà, perquè Fira de Barcelona i el COEC considerem que és important.

Quines perspectives preveu a partir dels resultats de l'última edició?

L'entrada de Fira de Barcelona significa

la internacionalització d'aquest esdeveniment, ja que es promou a través de les múltiples delegacions que té arreu del món. Aquest any s'ha realitzat enmig d'una gran crisi del sector, però la voluntat de Fira de Barcelona i del COEC és l'expansió.

El canvi d'ubicació ha resultat positiu i hem de millorar la comunicació amb la resta de l'Estat. S'han utilitzat força els canals de comunicació per correu electrònic. Crec que hauria de promocionar-se amb més temps d'antelació i no menystenir també altres vies més clàssiques com el paper.

Hem tingut 10.000 assistents, dels quals 300 ha estat estrangers. Cal remarcar que els idiomes de l'European Dental Forum van ser el castellà i l'anglès, i tot es tradueix de forma simultània als dos idiomes. Amb aquesta mentalitat d'expansió, les futures edicions perfilaran la imbricació de totes les especialitats i d'altres professions.

Els expositors han valorat molt positivament el canvi d'ubicació i tot allò referent a la distribució i organització, així com el seu resultat malgrat la crisi.

El Col·legi de Logopedes de Catalunya (CLC) ha inclòs sempre professionals de l'odontologia dintre de les nostres jornades, en canvi no s'ha produït mai a l'inrevés

La part científica continuarà de la mà dels col·legis o institucions que hi participen. El COEC ha cregut aquest any que la part científica se situés lluny d'un congrés convencional i se centrés en les aportacions de la indústria a la ciència. En aquest sentit, el CAD CAM, la magnificació i la cirurgia guiada han estat els temes esco-

llits per unir l'exposició comercial amb la seva aplicació científica i clínica.

Les properes edicions poden tenir plantejaments molt diferents i dependrà dels seus comitès científics.

Fa molts anys que és president del COEC. Com valora aquests anys? Quines són les dificultats més importants del seu col·lectiu? Quines són les fites pendents? Ha aconseguit les seves expectatives com a president de l'Entitat?

Com a president vaig entrar el 1991. Havia estat secretari del Dr. Pere Harster en la seva segona legislatura. He viscut en primera línia tota la problemàtica de la nostra professió.

Al principi dominava l'intrusisme professional i l'allau de professionals d'ultramar, després van arribar les primeres macroclíniques i l'odontologia barata, i ara l'excés de professionals.

La frustració del nostre Col·legi va ser no poder convèncer les autoritats de la necessitat d'un numerus clausus de dentistes a Espanya i d'un control dels immigrants. No s'han obert facultats a Catalunya, com ha passat a Madrid o a València. Hem pressionat les universitats perquè això no passi i no ha passat. Però, la plètora és una realitat, perquè els qui se'n van a estudiar fora de Catalunya tornen i vénen molts espanyols i d'altres nacionalitats per allò que molts consideren la terra promesa.

Ara, l'odontologia convencional retrocedeix davant les macroclíniques de les companyies d'assegurances, les franquí-

cies i les inversions del capital de risc. Els nostres nous col·legiats si no estan a l'atur estan treballant en condicions de pressió comercial per part dels empresaris.

Hem posat en marxa el programa Odontòleg Emprenedor, i el primer pas ha estat arribar a un acord amb Esade perquè els nostres dentistes puguin fer un MBA en unes condicions avantatjoses, en temps i economia. No podem admetre que l'odontòleg esdevingui un obrer de l'odontologia supeditat només a condicionaments econòmics.

Els més antics estem sota la crisi i assistim a una considerable baixada de pacients i tractaments. L'odontologia preventiva, gran avenç dels últims temps, ha disminuït i hem tornat a l'estrictament curativa.

El nostre Col·legi era molt limitat i vam decidir que la importància de l'odontologia mereixia un edifici representatiu i que permetés múltiples activitats. I això s'ha aconseguit malgrat tots els entrebancs que ens hem anat trobant pel camí. Tenim un Col·legi de Catalunya digne de la nostra professió.

Pensàvem que Barcelona havia de tenir un congrés mundial d'odontologia, una vella aspiració. I quan vam pensar que ho podíem fer, i ho vam fer, l'any 1998 va tenir lloc a Barcelona el congrés de l'FDI (Federació Dental Internacional), on van venir 15.000 dentistes de tot el món. Això va representar un gran èxit per a l'odontologia catalana, l'espanyola i per a la ciutat de Barcelona.

Tenim un programa científic que dura tot el curs acadèmic, d'alt nivell, i que posa al dia el nostre col·lectiu.

Tenim acords amb cases comercials i societats científiques que organitzen actes científics a les nostres instal·lacions. Tota aquesta activitat es porta a terme a la nostra clínica odontològica, amb 8 cadires dentals completament equipades, o des de 2 quiròfans de demostració amb transmissió directa a la sala d'actes principal, amb capacitat per a 350 persones. També, a la nostra sala de preclínics, amb taules de pràctiques per a 25 persones.

Els nostres serveis als col·legiats, jurídics, de gestió o d'assegurances, han estat una preocupació constant.

Estic satisfet d'haver presidit unes juntes en què els seus membres, amb iniciatives i treball, han fet possible que el COEC,

estigui on està, en el punt més alt i que dignifiqui els professionals catalans.

Ens ha quedat consolidar que la clínica odontològica sigui un lloc on els col·legiats joves, dirigits per professionals voluntaris, atenguin els pacients sense recursos.

Com a vicepresident de l'Associació Intercol·legial, què podria dir-nos en relació amb aquesta associació? Quina és l'aportació de cara als diferents col·lectius professionals?

Es tracta d'una eina bàsica per millorar la situació dels col·legis professionals i es debaten aspectes que ens afecten a tots. Cal recordar que els col·legis desenvolupen un paper fonamental en la societat i garanteixen tant els drets dels ciutadans, com la professionalitat i la qualitat d'aquests professionals.

El fet que s'hagi constituït una associació transversal que tracta d'aspectes i interessos comuns per a tots, només pot interpretar-se com una notícia excel·lent. Com he dit abans, fa temps una de les meves obsessions principals és potenciar l'ocupació dels dentistes més joves. S'ha instal·lat en el nostre col·lectiu una imatge pessimista que porta a pensar que no hi ha més sortida que la d'esdevenir assalariats en grans clíniques o cadenes dentals. Això no ha de ser així. Cal lluitar per tenir professionals independents, amb consulta pròpia, que lluitin per la qualitat i l'excel·lència del seu treball. Ara s'anomenen emprenedors, tot i que des del meu punt de vista es tracta de recuperar i dignificar la figura de l'empresari-dentista tradicional que fa prevaldre la qualitat assistencial per damunt d'aspectes estrictament mercantils. Doncs bé, aquest aspecte està intrínsecament lligat amb l'esperit de la Intercol·legial, ja que representa més de 10.000 professionals només a Catalunya, la gran majoria petits empresaris o autònoms.

Quins són els objectius de la secció de salut que vostè presideix i de la qual com a professió sanitària també hi participa el Col·legi de Logopedes de Catalunya?

En l'àmbit de la salut, s'estan produint un gran nombre de canvis normatius que afecten la correcta realització de la nostra activitat, i, ja sigui com a Col·legi, o bé en la Secció de Salut, s'intenta donar respostes a tots ells, aportant a l'Administració pública una visió realista de la situació de la sanitat. També, i ja centrats en aquesta secció, estem preocupats pels nous players que s'incorporen a les activitats sanitàries i la nova situació socioeconòmica que afecta la qualitat assistencial.

Una de les preocupacions de totes les professions sanitàries, i que va quedar com el problema comú, són els Consells Generals i el seu afany de convertir-se en col·legis nacionals per intentar utilitzar-los com a estafetes del seu centralisme.

El tema de la col·legiació obligatòria sembla que en aquests moments està sobre la taula de l'Administració. Quin és el sentit de la Intercol·legial i quines accions s'han dut a terme?

Pel que fa als canvis, en fase de Projecte de Llei que es volen aprovar sobre la col·legiació obligatòria en algunes professions, la posició de la Intercol·legial és clara i té tot el nostre suport com a col·legi: els col·legis professionals són garants de qualitat. Només per aquest fet, la resta del debat hauria de mancar de sentit. Tanmateix, l'administració se centra en objectius liberalitzadors del mercat -si més no discutibles- i en què es tracta de directives que arriben d'Europa. Qualitat versus Economia. Un debat que no hauria d'existir, però que l'administració s'entesta a portar a la societat civil sabent que té el poder de legislar com vulgui.

Moltes gràcies Dr. Navarro per possibilitar al llarg de tots aquests anys la participació del Col·legi de Logopedes de Catalunya en el FDM!

Reflexions sobre l'evolució del llenguatge: per què parlem?

Pura Samper Más - Logopeda col·legiada 435

LA PARAULA I EL LLENGUATGE. LA GÈNESI DEL PENSAMENT

La comunicació humana, específicament el llenguatge oral, és un procés complex i multifactorial. Quan parlem, quan escrivim, quan llegim, no som conscients de la quantitat de connexions neuronals que s'estan produint perquè aquestes accions siguin possibles.

Quan tractem un infant des dels primers mesos de vida fins al final de l'etapa preescolar, veiem que comença fent sorolls i modulant, segueix amb repeticions a base de sons bilabials, a poc a poc va construint paraules i incorporant sons nous, després fa frases curtes, a continuació fa frases més complexes incorporant-hi nexes i preposicions, fa preguntes i és capaç de fer explicacions. Fins arribar aquí han succeït força coses dins el seu cervell: hi ha hagut un procés maduratiu tant des del punt de vista neurològic com des del punt de vista psicosocial. Aquest bebè, indiferenciat del seu entorn, s'ha convertit en un ésser independent i parla.

Com evoluciona, el llenguatge? Els inicis del llenguatge oral, els trobem en la conducta de l'assenyalament. Assenyalar significa "referir-se a una cosa indicant-la amb el dit i, de vegades, acompanyant-la amb el so, sigui una onomatopeia o una paraula més o menys completa". Així, es designa un objecte concret i en anomenar-lo, en la seva absència, dupliquem el món. Amb el fet d'assenyalar-lo, fins i tot encara que no parlem, ja estem fent un pas per a la comunicació i la interrelació, ja que difícilment assenyallarem res si no hi ha ningú que ho pugui veure i, per tant, que sigui receptiu de la nostra indicació o petició; és a dir, per assenyalar necessitem un interlocutor. Així, a partir de l'entrada d'informació i de l'emissió de les primeres paraules, si aquestes són reforçades, s'anirà omplint el repertori. Per tant, l'infant cada vegada dirà més paraules i posteriorment, cap als 24 mesos, formarà les primeres frases.

Quan parlem de llenguatge farem la distinció entre paraula i llenguatge en si. La paraula és la unitat bàsica del llenguatge i el llenguatge és el conjunt, l'estructura intel·lectual, el discurs.

La paraula té una estructura complexa i accedim al seu significat d'una forma progressiva, a mesura que anem madurant intel·lectualment. L'accés al significat, a l'abstracció de la paraula, es fa per un procés d'anàlisi-síntesi, i es va desenvolupant amb el pas dels anys, gràcies a la maduració neuropsicològica i a la formació cultural. Juntament amb el significat, tenim el sentit de la paraula, la qual depenent del context voldrà dir una cosa o una altra de ben diferent. Un altre aspecte és l'entonació: dita d'una manera o d'una altra ens comunicarà o ens predisposarà a una resposta concreta. Per l'entonació n'entendrem o en captarem el "sentit figurat".

El llenguatge com a conjunt d'idees evoluciona des del caràcter extern dels conceptes (de l'inici fins als cinc anys), passant pel llenguatge xiuxiuejat (entre els cinc o sis anys), fins arribar al llenguatge interior plenament instaurat (entre els set i vuit anys). El llenguatge interior és la base de l'acte intel·lectual intern.

Com a conclusió, en la història neuropsicològica de l'ésser humà, des de les primeres paraules dites cap als deu o dotze mesos fins a la culminació de l'edat adulta, té lloc una ampliació progressiva del repertori, en el qual es donen aquestes fases:

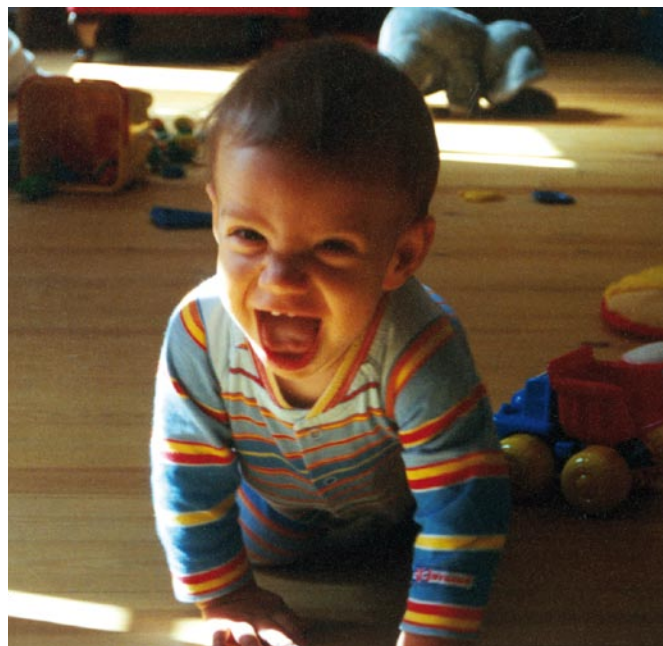
- Introducció de la informació.
- Anàlisi-síntesi d'aquesta informació.
- Creació d'arxius i calaixos temàtics.
- Creació de les nostres teories, hipòtesis, etc.

Així, grosso modo, podem tenir una visió de conjunt del desenvolupament del llenguatge i, per tant, de l'evolució del pensament.

EL MÓN DELS OBJECTES

La història del desenvolupament del llenguatge i de la comunicació està vinculada de forma directa amb el món dels objectes.

Si pensem de quina forma apareix i evoluciona el llenguatge en la història de la humanitat, veiem que sempre està marcat per la manipulació de les matèries primeres per elaborar

objectes necessaris per la supervivència: edat de pedra, de bronze, de ferro; és a dir, no podem imaginar l'evolució de l'Homo sapiens i dels seus avantpassats sense el protagonisme d'objectes i utensilis. Per compartir i designar, serà necessari usar un llenguatge o altre, per mitjà de gestos i sons guturals i després de substantius.

Els objectes obren portes a l'experimentació, i experimentar és fer el circuit d'acció-pensament. Les diverses experiències amb el món dels objectes ens ajuden a augmentar les representacions mentals i, per tant, a enriquir el llenguatge, de manera que s'estableix una mena de cercle en el qual una cosa porta a l'altra en un viatge d'anada i tornada, és a dir, en una retroacció constant.

L'objecte és també la relació amb l'altre com a mitjà d'agressió, mitjà d'intercanvi i després d'acció en comú i construcció, segons Lapierre i Aucouturier.

Les relacions amb els objectes porten a la diferenciació entre aquest món i el món corporal, i es comprova mitjançant l'experiència que el nostre cos, i especialment les nostres mans, fan canvis de posició, forma i aparició i desaparició dels objectes que manipulem.

Finalment, la integració mental de la permanència de l'objecte, tant si el tenim en el nostre camp perceptiu com si no, ens portarà a l'evocació o representació d'allò que va ser, i això és, en definitiva, l'essència de la construcció del llenguatge.

COS –MÀ – PARAULA

Si establim una relació entre cos i llenguatge, veiem que l'infant passa per tres etapes ben diferenciades: l'etapa ajaguda,

l'etapa de la sedestació i l'etapa de la marxa, primer gatejant o rastrejant i després amb la bipedestació.

Cada etapa marcarà un tipus de comunicació: la primera, com que l'infant està ajagut, se centrarà en l'expressió facial i els sorolls; en la segona, la sedestació, entraran en joc els sons més elaborats juntament amb una expressió facial i una mímica més riques; en la tercera es produeixen l'inici del llenguatge amb paraules de síl·laba repetida (papa, tata...), la gestualitat amb significació i la marxa progressiva cap a un món de descobertes constants: el seu entorn és una realitat a la qual pot accedir gràcies a les mans, tots els sentits de percepció i tot el cos, perquè ja és capaç de desplaçar-se i perquè tot allò que va descobrint ho va anomenant o bé assenyalant i, fins i tot, fa les dues accions alhora.

Allà on arriba, agafa el que li interessa: ho toca, ho manipula, ho deixa, s'interessa per altres coses que té al seu abast o bé més lluny, i en aquest cas ho anomena o bé utilitza l'índex, llavors és necessari que nosaltres posem nom a la cosa que vol. El seu cos, en les diferents etapes de desplaçament, va cap on hi ha l'estímul que l'atrau. La mà es dirigeix cap aquest estímul i si hi ha una prohibició per part de l'adult sorgeix el "NO". Del desig i de la corresponent prohibició neix una dialèctica que també influeix en el desenvolupament del llenguatge, en l'adequació de la idea al acte, en l'establiment de relacions entre paraules i coses, etc.

Així tenim que el control postural, la manipulació, el llenguatge, van cada un per la seva banda i també van holísticament fent un tot, alimentant-se l'un de l'altre, interrelacionant-se en cada acció, en cada paraula escoltada o expressada, en cada moviment del cos.

BIBLIOGRAFIA

- Aucouturier, B.; Lapierre, A., "Simbologia del movimiento", Edit. Científico-Médica, Barcelona, 1983
- Kaye, Kenneth, La vida mental y social del bebé, Editorial Paidós, Barcelona. 1a edic. 1986
- Lúria, A. R.; "Lenguaje y pensamiento", Breviarios de Conducta Humana nº 16. Edit. Fontanella, Barcelona, 1980
- Renau i Manén, M. Dolors, Els inicis del llenguatge i la comunicació en l'infant. Didàctiques Rosa Sensat, Edicions 62, Barcelona, 1980

Malalties minoritàries.

Atenció i tipus d'intervenció Logopèdica

Mària Blasa Vilches Giménez, logopeda col. 3742

Per què cal considerar un abordatge integral? Si són malalties minoritàries per què són un problema de salut pública? Aquest article vol explicar quin és el model assistencial d'intervenció en aquest moment a Catalunya, i quin pot ser el paper del logopeda.

Les malalties minoritàries, rares o malalties poc freqüents, són les malalties que tenen una prevalença baixa amb cinc casos cada 10.000 habitants. A Catalunya, n'hi ha unes 400.000 persones afectades.

Identificades entre sis i set mil, unes quatre mil tenen un origen genètic. La majoria d'aquestes malalties són cròniques i produeixen un alt grau de discapacitat i pèrdua d'autonomia. Poc conegudes, agrupen condicions patològiques molt diverses, es pot dir doncs que no hi ha dos malalts iguals.

MARC HISTÒRIC

La primera referència coneguda és del metge de capçalera de Carles I, William Harvey al 1657; les primeres referències bibliogràfiques però, i que ja ens parlen del concepte genèric "malalties minoritàries", apareixen als anys 60¹ del passat segle XX.

En aquesta època, als Estats Units neix el terme de població terapèutica òrfena i per extensió s'aplica a les malalties associades. S'entén com a malaltia òrfena aquella que no té un tractament eficaç, útil i satisfactori, i per a la qual no hi ha disponible cap medicament, diagnòstic, prevenció o tractament.

Actualment, la UE les defineix, sobre una base estadística, com els processos patològics amb una prevalença menor de 5 per 10.000 habitants.

La majoria tenen un defecte genètic associat i produeixen malalties cròniques amb una gran morbiditat i mortalitat prematures, amb alts graus de discapacitat i afectació de la qualitat de vida.

SITUACIÓ A CATALUNYA. IMPACTE SOCIOSANITARI

Impacte sociosanitari

Les malalties minoritàries suposen un problema petit a escala individual, però representen un gran problema social quan s'aborden de forma conjunta. S'estima que 3 milions de persones n'estan afectades a Espanya i 29 a la Unió Europea. Les MN suposen un 10% dels estats patològics coneguts per la humanitat.

Pel que fa als estudis epidemiològics, no existeixen bases de dades comunes a tot l'Estat, tot i els intents de posar en comú les diferents informacions sobre aquestes malalties. A Catalunya el Departament de Salut ha promogut una sèrie d'estudis que

es varen elaborar entre el 2006 i el 2008. Els objectius d'aquests estudis han estat:

- Descriure les necessitats i demandes dels agents implicats (famílies, professionals i associacions).
- Conèixer les necessitats formatives dels professionals.
- Identificar centres, serveis i professionals que realitzin el diagnòstic, tractament i seguiment dels afectats.
- Identificar de mapa de les associacions, descriure'n els objectius, rol, necessitats i la xarxa social de la qual disposen.

Un altre projecte que rep el nom de Xarxa Epidemiològica d'Investigació sobre Malalties Rares (RePIER), incorpora 91 investigadors clínics que formen part d'un total d'onze comunitats autònomes.

Aquest grup d'estudi va analitzar el conjunt mínim bàsic de dades de l'alta hospitalària durant el període 1999-2002. L'objectiu era fer una aproximació de la prevalença de les MN a Catalunya.

Durant el període estudiat (1999-2002) es van identificar 84.521 casos, dels quals, un 53,46% eren dones i un 46,53% eren homes.

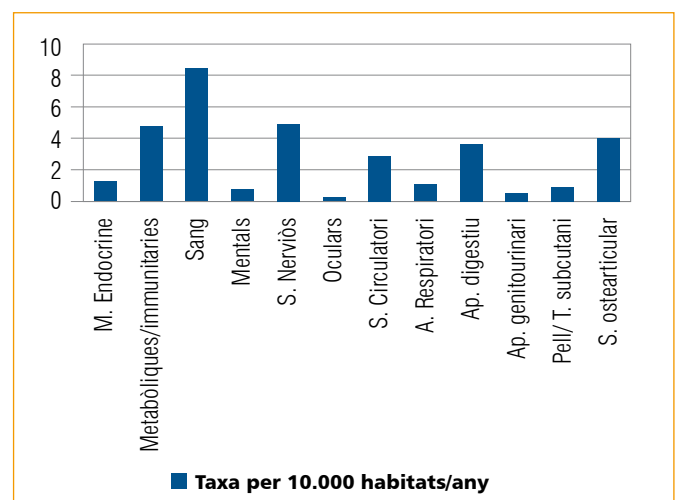

Fig. 1 Taxes del període 1999-2002 per grup de malalties

Tot i les limitacions de l'anàlisi del CMBD, ja que només registra les altes hospitalàries i per tant no hi queden representades les altres malalties que no requereixen hospitalització, permet fer una aproximació a l'epidemiologia de les malalties rares i veure'n la distribució.

L'impacte sociosanitari de les MR es va analitzar a través de l'estudi ERES a l'any 2007. Aquest estudi avaluava, a través d'enquestes, el grau de dependència de les persones amb MR (nens i adults). Els pacients van referir discapacitat a les àrees física (87,7%), emocional (8,6 %), social (75,6%) i sensorial (53%).

Els centres de referència i les associacions

La complexitat de la problemàtica d'aquestes malalties ha fet que les associacions de malalts tinguin un gran pes a l'hora d'assessorar els pacients, ja que actuen com a "representants" d'afectats, com a centres d'informació, proporcionen espais per compartir experiències i ofereixen serveis de rehabilitació. L'any 2009 es crea el Centro de Referencia Estatal de Atención a Personas con Enfermedades Raras y sus familias, situat a Burgos.

A Catalunya, s'articulen unitats de referència al voltant del grans hospitals (Vall d'Hebron, Clínic, Sant Joan de Déu, Sant Pau i Bellvitge, Parc Taulí i Mútua de Terrassa), que actuen com a centres de diagnòstic, tractament i investigació.

LA REHABILITACIÓ

L'abordatge d'aquestes malalties a partir de tractament farmacològics presenta seriosos problemes, ja que la indústria farmacèutica i les administracions dediquen pocs recursos a medicaments amb poc interès comercial, són pocs els usuaris i l'amortització dels esforços econòmics no compensen els possibles beneficis.

Per tant, els tractaments giren al voltant dels serveis d'atenció precoç i la rehabilitació. La rehabilitació motora i la logopèdia són els principals tractaments i produeixen millores funcionals i neurològiques que es tradueixen en millores de la qualitat de vida.

ELS TRASTORNS MENYS PREVALENTS ENTRE ELS MENYS PREVALENTS

Amb l'objectiu d'ampliar la coordinació i la cooperació entre els estats membres de la Unió Europea es crea la base de dades Orphanet.

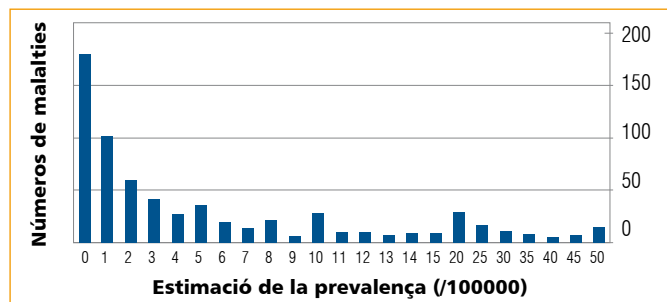

Fig. 2 Estimació de la prevalença

Les estimacions de prevalença es fan sobre la revisió sistemàtica de la literatura impresa utilitzant diferents fonts d'informació.

Si consultem els informes periòdics que elabora la pàgina web sobre les dades de prevalença, observarem que existeix un nombre més gran de malalties a mesura que la prevalença baixa. La informació que proporciona aquesta base és molt diversa, informa de les diferents malalties, curs, signe i símptomes. Proporciona també informació a malalts i professionals.

Si explorem les malalties menys prevalents observem que d'un total de 182 malalties, un 41% presenta alteracions en l'esfera cognitiva, trastorns de la comunicació, audició i parla.

Retard mental, trastorns de la comunicació audició i parla

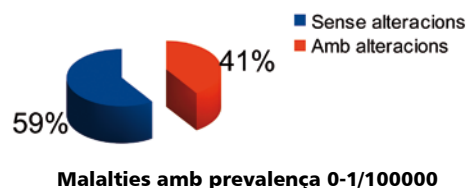

Fig. 3 Alteracions logopèdiques

Els problemes d'audició s'observen en 26 malalties, d'aquestes, les sordeses neurosensorials són les més incidents en un 69%, les de conducció representen un 8%, les centrals un 4% i sense especificació un 23%.

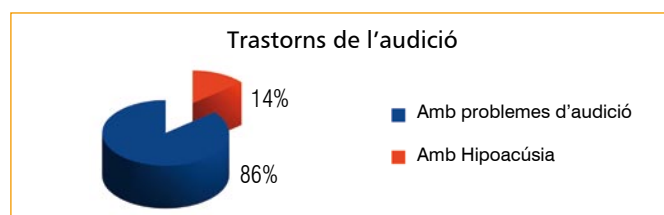

Fig. 4 Trastorns de l'audició

L'inici de les malalties és majoritàriament durant la infància (52%), altres s'inicien abans i durant la infància (33%), només dues s'inicien durant l'adolescència i etapa adulta, i en ambdós casos la malaltia pot debutar de forma variable.

Malaltia	Inici
Síndrome de MERRF. ¹⁰	infància
Enfermedad de Krabbe. ¹¹	neonatal/infància
Condrodisplasia punctata ligada al X dominante. ¹²	neonatal/infància
Neurofibromatosis tipo 2. ¹³	Variable
Xeroderma pigmentoso. ¹⁴	Neonatal/infància
Agammaglobulinemia ligada a X	Infància
Policondritis atrofiant	Adults
Lipodistrofia, tipo Berardinelli	Infància
Piebaldismo	Infància
Síndrome de Hurler-Scheie	Infància
Síndrome de Ehlers - Danlos	Neonatal/infància
Síndrome de Scheie	Adolescència/adults
Mucopolisacaridosis de tipo 6	Infància
Síndrome de Alstrom	Neonatal/infància
Enfermedad de Refsum	Infància
Neuropatía axonal aguda motora	Variable
Urticaria familiar por frío	Neonatal/infància
Sialidosis tipo 1	Infància
Condrodisplasia punctata ligada al X dominante	Neonatal/infància
Síndrome de Sjogren-Larsson	Infància
Enfermedad de Pelizaeus-Merzbacher	Infància
Síndrome de Hurler	Neonatal/infància
Wolfram, síndrome de	Infància
Síndrome de Coffin-Lowry	Infància
Síndrome de McCune-Albright	Infància
Townes-Brocks, síndrome de	Infància
Enfermedad de Refsum, forma infantil	Infància

Taula nº 1: Font: <http://www.orpha.net>

a- S. Neurosensorial
b- S. Conducció

c- S. Central
d- Sense especificació

La incidència del retard mental i/o plurideficiència és important, amb diverses condicions, retard mental amb diferents graus, retards del creixement i trastorns de l'aprenentatge.

Moltes malalties cursen també amb problemes musculars: atàxies, distonies, i alteracions del to muscular.

Altres condicions són les anomalies estructurals dels òrgans, alteracions funcionals, i metabòliques que produeixen alteracions tant als òrgans fonoarticulars com a les funcions que les sustenten.

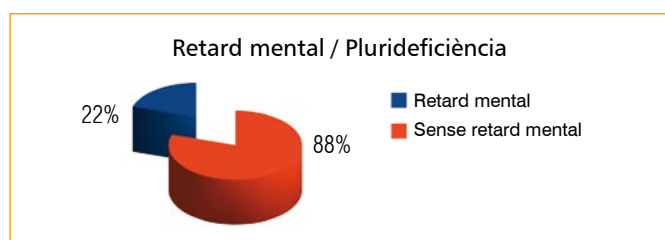

Fig 5. Retard mental i plurideficiència

Els trastorns de la parla, afàsies, disfàsies, amb símptomes com l'ecolàlia, mutisme, logorrea i dispràxia s'observen en 15 malalties.

Trastorns de la parla, afàsies, disfàsies, ecolàlia, mutisme, logorrea i dispràxia
Glucogenosis tipo 4
Distrofia muscular tipo Fukuyama
Cistinosis
Lipofuscinosis neuronal ceroida juvenil
Niemann-Pick tipo B, enfermedad de
Enfermedad de Pelizaeus-Merzbacher
Síndrome de Ehlers – Danlos
Leucodistrofia metacromàtica
Osteodisplasia poliquística lipomembranosa con leudoencefalopatia esclerosante
Xantomatosis cerebrotendinosa
Aceruloplasminemia
Enfermedad de Refsum
Neuropatía axonal aguda motora
Sialidosis tipo 1
Sialidosis tipo 2

Taula nº 2: Font: <http://www.orpha.net>

Els trastorns de dicció, disàrtria o disfonia estan presents en 5 malalties.

Trastorns de la parla, afàsies, disfàsies, ecolàlia, mutisme, logorrea i dispràxia
Glucogenosis tipo 4
Distrofia muscular tipo Fukuyama
Cistinosis
Lipofuscinosis neuronal ceroida juvenil
Niemann-Pick tipo B, enfermedad de

Taula nº 3: Font: <http://www.orpha.net>

LA INTERVENCIÓ LOGOPÈDICA

La intervenció logopèdica està centrada en els processos comunicatius, prevenció, diagnòstic, el pronòstic així com el tractament de les patologies.

El logopeda intervé en totes les possibilitats que la seva professió li permet, ja que l'amplitud de patologies i processos no patològics en què ho pot fer supera el que hem pogut observar amb l'anàlisi de les malalties menys prevalents.

Si seguim la classificació de Narbona, Chevie-Muller, les intervencions estarien relacionades amb:

- 1- Dèficits dels instruments de base**
 - Anatòmics: per malformacions velopalatines, labials, linguals, maxil·lodentals i laringies.
 - Dèficits sensorials auditius.
 - Trastorns del control de la motricitat faringobucal.
- 2- Trastorns neurolingüístics específics del llenguatge oral escrit**
 - Dèficits gnòstics i pràctics.
 - Dèficits lingüístics (comprensió i expressió).
 - Patologies del llenguatge escrit.
- 3- Trastorns de la fluència**
- 4- Trastorns del llenguatge en psicopatologia i carències de l'entorn**
 - Estats deficitaris: deficiència intel·lectual.
 - Trastorns de la comunicació.

Com hem pogut observar en la taula núm. 1, una gran part de les malalties s'inicien en la infància i, inclús abans. La intervenció, doncs, requereix la detecció i tractament precoç, dins d'un equip multidisciplinari.

Freqüentment les alteracions logopèdiques van acompanyades de moltes deficiències motores, cognitives, sensorials i presenten per tant una gran complexitat clínica. La intervenció es dona en un context social i emocional carregat de moltes incerteses i pors.

La relació logopeda-pacient, i sobretot en els casos dels infants, fomentarà la seguretat, reforçant la confiança en l'equip, la comunicació, acceptació i la comprensió.

El treball del logopeda, com el d'altres professionals que atenen els afectats, es dur a terme amb famílies que molts anys després de rebre el primer impacte de la notícia, lluiten amb l'acomodació d'un canvi tan important a les seves vides.

El malestar emocional a vegades no millora a mesura que passa el temps, ja que els malalts i les seves famílies viuen entre confirmacions de diagnòstics, esperen resultats de proves o noves intervencions quirúrgiques, etc.

Els malalts i la malaltia estan en canvi continu, i el logopeda ha de saber afrontar que potser el treball d'avui s'enfronta a la degeneració i pèrdua de capacitats de demà, ja que en més de la meitat dels casos el pronòstic vital està en joc i un 35% moren durant el primer any de vida, un 10% entre 1 i 5 anys i un 15% entre els 5 i els 12 anys.

Serà l'optimització de la comunicació amb els pacients un element que contribuirà a millorar la satisfacció de les seves necessitats. Aquestes condicionen la qualitat de vida del pacient, l'adherència al tractament i la resposta a les intervencions.

Necessitats psicoemocionals dels malalts

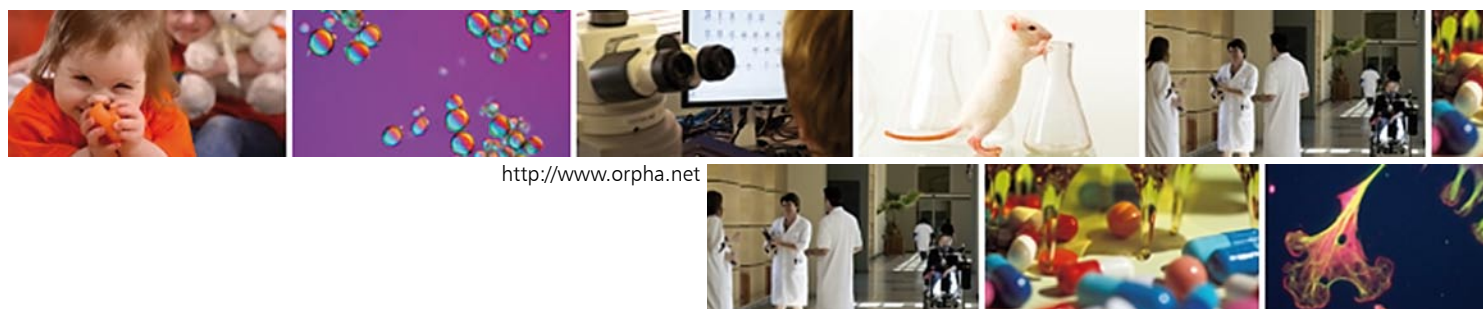
Seguretat	Confiança en l'equip sanitari
Acceptació	Reconèixer les possibilitats actuals
Amor	Estimar i ser estimats
Pertinença	Sentir-se membre d'una família o un grup d'iguals
Autoestima	Sentir-se útils i importants
Espirituals	Trobar un sentit a la vida, al patiment i a la mort.

CONCLUSIÓ

Falta molt camí per recórrer i per afrontar aquestes malalties. Els professionals experts en teràpies i formats per tractar amb pacients i les seves famílies tan fràgils, són pocs.

La investigació i tractament més adequats en aquests pacients en l'àmbit logopèdic encara està per desenvolupar-se, i només coneixem una minoria de malalties que disposen de guies sobre quins són els tractaments més efectius.

La gestió d'aquestes malalties exigeix un canvi de la gestió del model sociosanitari on l'orientació sigui el pacient i no la malaltia; la cultura de base, la valoració integral: mèdica, funcional i social; on s'atenguin les condicions de discapacitat i dependència, i l'organització estigui basada en models multidisciplinaris i la continuïtat de la relació assistencial.

BIBLIOGRAFIA

- MARAVILLAS IZQUIERDO MARTÍNEZ A, ALFREDO AVELLANEDA FERNÁNDEZ A. Enfoque interdisciplinario de las enfermedades raras: un nuevo reto para un nuevo siglo. Med. Clín. (Barc). 2003;121:299-303
- MINISTERIO DE SANIDAD Y POLÍTICA SOCIAL. Estrategia en enfermedades raras del Sistema Nacional de Salud. Madrid, 2009.
- LUENGO GÓMEZ S, ARANDA JAQUOT MT, DE LA FUENTE SÁNCHEZ M. Enfermedades raras: situación y demandas sociosanitarias. Colección Estudios e Informes. Serie Estudios nº5. Instituto de Migraciones y Servicios Sociales. Madrid, 2001.
- FUNDACIÓ DOCTOR ROBERT. Càtedra de Recerca Qualitativa. Resum dels resultats dels estudis sobre la situació de les Malalties Minoritàries a Catalunya (2006-2008) Juny 2009
- GRUP D'ESTUDI D'MR A CATALUNYA. Butlletí Epidemiològic de Catalunya. 2005; 26 (2)
- AVELLANEDA A, LAYOLA M, IZQUIERDO M., GUILERA M, BADIA X, RAMÓN JR. Impacto sociosanitario en pacientes con enfermedades raras (estudio ERES) Med. Clín. (Barc).2007; 129: 646-51.
- ORDEN SAS/2007/2009, de 20 de julio, por la que se crea y regula el centro de referencia estatal de atención a personas con enfermedades raras y sus familias, en Burgos. Boletín Oficial del Estado. Nº 179, (25 julio de 2009)
- ORPHANET: <http://www.orpha.net/>
- ORPHANET. Prevalencia de las enfermedades raras: Datos bibliograficos. Noviembre 2010: 1-27.
- ZEVIANI M, MUNTONI F, SAVARESE N, SERRA G, TIRANTI V, CARRARA F, MARIOTTI C, DIDONATO S.EUR J. A Merrf/melas overlap syndrome associated with a new point mutation in the mitochondrial DNA tRNA(Lys) gene.Hum Genet. 1993;1(1):80-7.
- VANIER M. DISORDERS OF SPHINGOLIPID METABOLISM. In: Fernandes J, Saudubray J-m, van den Berghe G, Walter JH, eds. Metabolic Diseases: Diagnosis and Treatment. 4th ed. New York, NY:Springer; 2006:38.
- NEIL V ,LOUISE IZATT. X-Linked Dominant Chondrodysplasia Punctata.Orphanet encyclopedia [Revista en internet], July 2004.[accés 1d'agost 2011].Disponible a: <http://www.orpha.net/data/patho/GB/uk-CDPX2.pdf>
- D GARETH R EVANS. Neurofibromatosis type 2 (NF2): A clinical and molecular review.Orphanet Journal of Rare Diseases [Revista en internet] 2009, 4:16. [accés 1d'agost 2011].Disponible a: <http://www.ojrd.com/content/4/1/16>
- ZAFEIRIOU DI, THOREL F, ANDREOU A, KLEIJER WJ, RAAMS A, GARITSSEN VH, GOMBAKIS N, JASPERS NG, CLARKSON SG. Xeroderma pigmentosum group G with severe neurological involvement and features of Cockayne syndrome in infancy.Pediatr Res. 2001 Mar;49(3):407-12.
- NARBONA J. CHEVRIE-MULLER C. El lenguaje del niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos. 2º Ed. Barcelona Masson. 2003
- HERNANDEZ A. Lenguaje en síndromes de baja incidencia. Revista Internacional de audición y lenguaje, logopedia y apoyo a la integración. 2010;1(4).
- M.POSADA, C. MARTIN-ARRIBAS, A. VILLAVARDE, I. ABAITUA. Enfermedades raras. Concepto, epidemiología y situación actual en España. An. Sist. Sanit Navar. 2008 Vol.31. Suplemento 2
- YÉLAMOS, C y FERNÁNDEZ, B. Intervención psicológica en pacientes con cáncer. Rev. Cáncer 2006, 20 (1): 14-21.
- BEGOÑA G. Coordinadora. Guía de apoyo psicológico para enfermedades raras. 1ª Ed. Sevilla: Federación Española de Enfermedades raras; 2009
- OMS. Cuidados innovadores para Condiciones Crónicas. OMS.2000

En record de la Caterina Noguer

El 22 de febrer d'enguany i després d'una llarga malaltia, la nostra estimada companya Caterina Noguer ens va deixar. Des de la creació del CLC i fins al setembre de 2011 ella va formar part de la Junta de Govern: primer com a vocal de Girona i després com a comptadora. La seva trajectòria personal i professional va deixar empremta. Això queda palès en les paraules de diferents companyes que ens han ajudat a fer-li un petit recordatori en aquest article.

Tornem a enviar una abraçada molt forta a la seva família. Tindrem sempre present el seu record i la seva dedicació incondicional al servei de la nostra professió.

Junta de Govern del CLC

Tots sabeu com m'agrada la nostra professió, la logopèdia. Hauria ser fàcil poder escriure, les paraules haurien de sortir sense dificultat, però avui no és així.

Quan els sentiments no deixen pas als fets racionals és quan ens costa expressar-nos amb claredat. Tot allò que voldríem transmetre es complica i els significats es confonen. Això és el que em passa.

Costa molt dir adéu a una bona amiga, a una fantàstica logopeda. Em costa llàgrimes acomiadar la Caterina Noguer Pujol, que després de suportar durant dos anys una llarga malaltia, amb molta enteresa, ànim i ganes de posar-se bé, la

nostra estimada amiga, companya de junta i excel·lent logopeda ens va deixar el passat 22 de febrer.

Costa acceptar que no la tindré a prop per compartir, debatre, opinar, qüestionar temes de logopèdia, afers quotidians, dubtes, alegries, tristeses... i tantes coses.

Em venen al cap tants moments on el seu savi pensament em va ajudar, em va animar, em va recolzar, quan afrontàvem situacions difícils que semblaven no tenir solució. També porto al cor moments d'alegria on les rialles es convertien en moments de complicitat, d'entesa compartida. Sabeu? Durant la seva malaltia, quan em podia escapar l'anava a veure, em reconfortava tant poder compartir tot el dia amb ella que marxava més animada que mai. La Caterina malgrat estava cansada, no volia adormir-se, no es volia perdre ni un moment. Gaudíem de cada segon i el dia passava tant de pressa.

Pels que la coneixíem sobre les paraules. Agraïts, per haver pogut compartir el temps amb una persona tant meravellosa amb un cor gran com l'infinit i un

amor pels seus sincer i profund. Donar-li les gràcies per haver compartit espais, moments, situacions, emocions i tantes i tantes coses.

Pels que no la coneixíeu, us diré que era una logopeda propera, amiga dels seus pacients, amb una ètica professional difícil de descriure, amb afany d'aprendre coses noves tot enriquint els seus coneixements.

Perquè sempre va treballar per la logopèdia, des de l'ALFAC fins al CLC, perquè ha estat una professional del món de la logopèdia amb uns criteris i unes idees clares.

La Junta de Govern del CLC va decidir fer-la col·legiada d'honor, donant-li el pin d'or del CLC pocs dies abans que ens deixés. De ben segur que ens esperava, malgrat ja estava molt debilitada va tenir un somriure i unes llàgrimes per fer-nos saber que estava contenta i agraïda.

Mai podrem oblidar-te estimada Caterina, allà on siguis saps que sempre estaràs amb nosaltres.

Anna Civit i Canals

"iSon tantas las cosas!"... ¡Cosas que he de decirte, que hemos compartido, que quisiera comentarte, que me hubiera gustado seguir compartiendo...! Y lo expresaré en mi lengua materna, porque cuando se trata de expresar emociones, las raíces son las que mandan...

Tú reías cuando yo te decía... ¡son tantas las cosas! ¡Gracias Caterina por abrirme tu corazón y tu casa, por hacerme sentir una más desde el mismo momento en que nos conocimos, por hacernos compartir, a Tulio y a mí, momentos tan agradables con tu familia! Tu espíritu abierto, tu sencillez, tu alegría y optimismo, el saber escuchar, y la gran virtud de tener, siempre, la palabra justa para cada momento, han sido tu seña de identidad.

Recuerdo el día de la constitución del CLC, en octubre del 98...yo estaba ilusionada pero inquieta...me habíais convocado para formar parte de la Junta de Gobierno, era la única que venía de fuera... ¡qué honor, pero a su vez qué responsabilidad! Todos me hicieron sentir muy bien, pero tu acercamiento, no sabría decir por qué, fue diferente y se me quedó grabado para siempre...

A partir de allí compartimos actividades de tu vocalía de Girona y de la mía de Salut, contigo y con Teresa trabajamos para tener un Código de Ética, te subiste al carro de la Comisión de Peritos Judiciales porque te encantaba tu profesión y buscabas nuevos proyectos, organizaste un sinfín de actividades para las logopedas de Girona, fuiste uno de los pilares de la comisión de formación continuada, luego asumiste la responsabilidad de ser la contadora de la junta de gobierno... ¡Nunca dejaste de moverte y de crecer!

Me gustaba mucho hablar contigo. Recuerdo algunas ocasiones en que, años atrás, por actividades del CLC que terminaban tarde, te quedabas a dormir en casa, cuando aún tu hija no estudiaba en BCN... Más tarde encontré a faltar esos momentos... Siempre teníamos algo para conversar, y con alguna infusión, que tanto te gustaban, el rato pasaba volando...

¡Gracias Caterina por tu sensibilidad, tu alegría y por cada detalle que tuviste en cuenta! ¡Gracias por todo lo que me has brindado a lo largo de estos años! ¡Te llevo conmigo en un lugar especial de mi corazón!

Diana Grandi

Bé, sóc nova en el món de la Logopèdia, tot just ara, després de gairebé 1 any d'acabar la carrera, no he trobat feina. Tenia moltes ganes de treballar, aprendre, fer pràctiques encara que fos, i amb la primera persona que vaig contactar, va ser amb ella, amb la Caterina.

Mai em va dir que estava malalta, sempre parlàvem per telèfon, després vaig entendre perquè no ens podíem veure. Sense saber res de mi, em va escoltar, orientar i assessorar molt bé. Fins i tot, em va trucar per saber com m'anava tot. Em deia que la Logopèdia era una feina vocacional, que si tenia clar el que més m'omplia, que em formés i m'especialitzés en allò.

No la coneixia personalment, però entenc perquè tothom se l'apreciava tant. Estimava la Logopèdia i no volia ni acceptava treballar de qualsevol manera. És un bon referent a seguir.

Carla Calvet

En record de la Caterina Noguer

Em costa tant dir-te "adéu"

No sé ben bé com començar doncs sento moltes coses, tantes que se'm fan un garbuix i em costen d'expressar.

Recordo que ens vam conèixer a través d'una pacient en comú. Jo no era més que una noia que havia estudiat logopèdia... doncs dir-me "logopeda" era massa en aquell moment. Vaig tenir la fortuna de topar-me amb tu. En un primer moment la relació va ser professional, però ràpidament vam agafar prou confiança per establir una bona amistat. Vaig veure en tu, la força d'una gran logopeda i persona: un referent.

En total han estat uns dotze anys des d'aquella primera trobada i t'he de dir que m'has deixat marcada. Intento pensar com hauria estat tot sense tu i la veritat és que no tindria color. Vas creure en mi molt abans que jo mateixa i em vas empènyer a emprendre un camí que encara segueixo i amb el qual em sento plena i feliç.

Però no tot el que hem viscut era feina... m'agradava venir a fer un cafè a Banyoles i anar a mirar botigues, que pugessis a Sant Hilari a menjar escudella i carn d'olla i sobretot m'agradaven les llarguíssimes converses telefòniques... en alguna ocasió fins i tot vam acabar la bateria del mòbil! Però això no és res estrany per qui et coneixia...sempre tenies un moment per les teves amigues.

Si t'haig de ser sincera m'ha costat escriure aquestes ratlles perquè encara no m'ho crec... ens vèiem poc sovint i aquest fet em provoca l'estranya sensació que no ha canviat res... "he de dir això a la Cati" penso a vegades...i llavors topo amb la realitat. No em puc ni imaginar com et deuen enyorar en Carles, l'Helena i la Marta.

No sé com acabar, doncs en tindria per moltes pàgines d'elogis cap a tu. Només et diré que has estat la meva mestra, guia i amiga: treballaré amb la passió que em vas ensenyar i et recordaré en cada pas de la meua vida professional.

Gràcies Cati!

La Núria de Sant Hilari.

El dissabte em van comunicar que la Caterina ens havia deixat. Sabia de la gravetat del seu estat, però tot i així va ser inesperat. Tornant a casa pensava en els moments en els que ens havien trobat i de sobte vaig adonar-me que estava somrient, recordant-nos aquella nit, en aquella benzinera sense saber què li passava al meu cotxe, però parlant de moltes coses com si el tema de cotxe no fos amb nosaltres; també aquell altre moment que la vaig trucar i després d'explicar-me ella a mi no recordo què, em va penjar el telèfon i la vaig haver de tornar a trucar perquè jo no l'havia pogut explicar per què la trucava. Deixar-nos ha estat inevitable, però sempre et recordarem per allò què has provocat en nosaltres.

Encarna Pérez

CATI

Logopeda, amiga, sincera, alegre, lluitadora, divertida, tossuda, simpàtica, treballadora, riallera, humil, generosa, senzilla, xerraire, especial, diferent, valenta... Aquestes paraules em vénen al cap quan penso en tu.

Gràcies per ser com eres, per tot el que em vas ensenyar, transmetre i per confiar en mi per seguir amb la vocalia.

GRÀCIES CATI

Anna Vila

Sant Jaume de Llierca, Juny 2013.

De vegades, persones que tindran una repercussió a la teva vida les coneixes en circumstàncies que no destacaries en un principi. Com aquell dia que era Barcelona i vaig decidir d'anar a la primera assemblea de presentació que es feia al Col·legi de Logopedes i, quan ja estava disposada a marxar un cop acabada, algú a qui no coneixia em va cridar pel meu nom. Ets tu, oi? I t'estàs a Girona? perquè m'interessaria contactar amb totes les altres de la llista que són de la província i ens podríem trobar...és aquest el teu telèfon?... i sense saber d'on em venia tot aquell seguit de preguntes sense pausa d'aquella noia tan alta, li vaig dir que sí, que ja podia comptar amb mi. Des de llavors varem començar a contactar amb tothom i a organitzar trobades i cursos i xerrades durant vuit anys. Anys de compartir i d'anar-me formant com a logopeda. I anys que continuaren amb xerrades i cursos, però sense la pressió d'haver-les d'organitzar, i trobades pel plaer de la companyia.

Dues persones han estat el meu gran suport en aquesta professió, me l'han fet estimar, m'han ajudat en tots els dubtes i m'han ofert el seu coneixement de manera incondicional. La Cati n'ha estat una, i l'he sentit sempre tan propera que encara ara penso que la podria trucar per veure si també s'apunta al nou curs que faran o li sembla correcte la meua valoració sobre un cas complex que porto, o simplement per preguntar-li com està i que em digui que li fa molta il·lusió que l'hagi trucada.

Però ja no ho puc fer. I quan em passa això m'entristeix, però penso que ha estat una sort estar prop seu i que tot el que he après amb ella ja ho tinc. Potser em diria que n'exagero una mica, però jo sé que no, que ha estat la millor logopeda que he conegut.

Gràcies Cati, amiga, estimada companya.

Sandra Vergara

L'Escala, juny 2013

6 de MARÇ Dia Europeu de la Logopèdia -DEL-

No demano gran cosa:
poder parlar sense estrafer la veu,
caminar sense crosses,
fer l'amor sense haver de demanar permisos,
escriure en un paper sense pautes.
O bé, si sembla massa:
escriure sense haver d'estrafer la veu,
caminar sense pautes,
parlar sense haver de demanar permisos,
fer l'amor sense crosses.
O bé, si sembla massa:
fer l'amor sense haver d'estrafer la veu,
escriure sense crosses,
caminar sense haver de demanar permisos,
poder parlar sense pautes.
O bé, si sembla massa..

Miquel Martí i Pol

Després d'aquestes paraules colpidores, poc més es pot dir sobre el Dia Europeu de la Logopèdia d'enguany. El DEL, aquest any 2013, ha estat un esclat d'actes i d'activitats que han reunit i mogut a un munt de persones.

Ha estat una celebració de participació multitudinària i de solidaritat absoluta entre tots els logopedes. Han col·laborat conjuntament estudiants i professors, professionals i usuaris, familiars i desconeguts, tothom amb tothom i la majoria vestits amb la samarreta del CLC! A tots ells agraïm moltíssim la seva implicació!

Hem sortit a la tele (www.tv3.cat/divendres) i a la ràdio, hem estat pel barri i per les muntanyes. Hem lliurat el 1r premi a la Veu del CLC que ha estat atorgat a Vador Lladó del Fricandó Matiner i que ja ha creat expectativa de cara a la propera edició.

Va ser una setmana, quasi una quinzena, de frenètica activitat que ens va omplir d'orgull i d'alegria. Necessitàvem els logopedes i la professió en general una ventada d'aire fresc i energitzant i així va ser!

Mireu les imatges i gaudiu, un cop més, del DEL. Una celebració per la que ja estem oberts a rebre propostes. T'hi animes? Truca o envia un correu electrònic al CLC amb idees per el proper 6 de març de 2014 i entraràs en el sorteig d'un curs del CLC.

Les bones idees tenen premi!

DEL 2013 felicitats

La logopèdia en l'àmbit sanitari

M. Carme López - Vocal de Salut (fins el 18-09-13)

Alguns logopedes que inicien la carrera professional ens fan consultes sobre les diferents possibilitats d'exercici que hi ha, i, un dels àmbits que genera més preguntes és el sanitari. En aquest article, trobareu un recull de les diferents possibilitats de treball clínic per a un especialista en logopèdia.

La logopèdia, com a professió sanitària reconeguda per la LOPS (Llei 44/2003 de 21 de novembre d'Ordenació de les professions sanitàries) hauria de tenir un lloc més visible en tot l'àmbit sanitari, i encara que s'ha avançat i hem aconseguit tenir-hi més presència, tenim molt camí a fer i moltes fites per aconseguir.

Pel que fa a l'atenció pública, com ja sabeu, el Departament de Salut garanteix l'atenció sanitària a tot el territori de Catalunya. Aquesta atenció es pot donar des de centres propis o bé des de centres contractats pel CatSalut. Si voleu ampliar el coneixement sobre el funcionament de la sanitat pública a Catalunya, us recomanem la lectura de l'entrevista al Dr. Davins en la nostra revista número 20.

L'atenció hospitalària logopèdica es dona mitjançant la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública (XHUP), que agrupa diferents institucions i consorcis sanitaris. No tots els hospitals tenen logopedes, però en cas de voler treballar amb un centre hospitalari cal contactar amb cada institució per saber com es gestiona la borsa de treball. Podeu consultar quins centres formen part d'aquesta xarxa al web <http://www10.gencat.cat/sac/AppJava/organigrama.jsp?codi=2803&jq=200040>.

Pel que fa a l'atenció logopèdica pública en l'atenció primària, el tipus de centre depèn del territori. Si en el territori hi ha un centre de l'Institut Català de la Salut amb Servei de Rehabilitació i Logopèdia, serà aquest el que dugui a terme l'atenció. En cas que no hi hagi un centre d'aquestes característiques, o no tingui pactada l'atenció logopèdica amb algun proveïdor de la zona, el CatSalut ofereix cada territori a concurs públic i diverses empreses fan les seves propostes.

La situació varia molt en funció de cada província. A Lleida, gairebé tota l'atenció pública es concentra a l'hospital Arnau de Vilanova. Pel que fa a Tarragona, trobem centres de l'Institut Català de la Salut, del grup SAGESSA i de l'empresa pública GIPSS (Gestió i Prestació de Serveis de Salut), majoritàriament. On hi ha més variabilitat és a Girona i a Barcelona, on trobem diverses empreses o unions d'empreses que ofereixen aquesta atenció.

En aquest web podeu consultar a quines empreses s'ha adjudicat cada un dels territo-

ris que sortien a concurs públic l'any 2012. https://contractaciopublica.gencat.cat/ecofin_pscp/AppJava/awardnotice.pscp?reqCode=viewPcan&idDoc=5503374&la wType=2

Cada empresa té el seu propi sistema de contractació i, per tant, cal contactar amb cada una per accedir a la seva borsa de treball.

Pel que fa a les patologies que s'atenen des de l'atenció pública, com molts ja sabeu, l'any passat se'n va dur a terme una revisió i finalment s'atendran les següents:

L.1. Afàsia **L.2.** Disàrtria **L.3.** Alteracions de la veu **L.4.** Trastorns de la fluència **L.5.** Alteracions orofacials **L.6.** Disfàsia **L.7.** Disfàgia

Cada alteració es classifica pel grau de complexitat del tractament: baix (B), mitjà (M) o alt (A), la qual cosa permet determinar si cal tractar-les individualment o es pot preveure la possibilitat d'un tractament en grup; inclou també la possibilitat de fer un tractament presencial o semipresencial en funció del moment evolutiu en què estigui el tractament. Si voleu més informació, podeu consultar el web:

https://contractaciopublica.gencat.cat/ecofin_pscp/AppJava/notice.pscp?reqCode=viewCn&idDoc=4810333&

A banda de la possibilitat de cercar feina per treballar en l'àmbit públic, també podem treballar en l'àmbit privat, amb derivacions d'altres professionals i atenent els usuaris de manera totalment privada o per mútues. La gran majoria dels logopedes són persones emprenedores que treballen pel seu compte a la seva consulta o centre de logopèdia, o bé en centres sanitaris propietat d'altres professionals (logopedes, fisioterapeutes, odontòlegs, otorinolaringòlegs, pediatres, etc.). Entre el 85% i el 90% dels logopedes col·legiats treballen en aquest sector.

També trobem logopedes contractats en hospitals i centres sanitaris privats que no estan inclosos en les situacions que hem comentat.

En relació amb el treball amb mútues, durant els darrers dos anys hem dut a terme entrevistes amb les entitats asseguradores lliures més importants que treballen a Catalunya, per tal de conèixer la situació de la logopèdia en el marc d'aquestes entitats.

En una recollida de dades de l'any 2011, molts col·legiats ens van informar de la seva experiència amb les mútues, i posteriorment hem anat contactant amb diferents entitats per mirar d'ampliar i millorar aquesta situació.

En resum, podem dir que la situació no ha millorat en aquest dos anys, sinó que s'ha mantingut i potser ha empitjorat.

La gran majoria d'entitats només cobreixen en les seves pòlisses tractaments postquirúrgics de cordes vocals i, actualment, no hi ha disposició d'ampliar la cobertura.

Algunes de les mútues cobreixen les mateixes patologies que el CatSalut (afàsia, disàrtria, alteracions de la veu, trastorns de la fluència, alteracions orofacials, disfàsia i disfàgia), però només als assegurats de règims de la seguretat social especials (Mugeju, etc.), és a dir, funcionariat de Justícia, Ensenyament, etc.). En aquests casos, els preus són fins i tot més baixos que en els tractaments als assegurats propis.

Pel que fa a les possibilitats de treballar per a aquestes entitats, s'ha de saber que la majoria tenen el seu quadre mèdic tancat, però cal contactar amb cada empresa perquè depèn molt de la localitat on siguin. A Barcelona ciutat és més difícil que t'acceptin perquè solen tenir molts professionals, però en altres localitats és més probable que vulguin ampliar el quadre.

Per incloure un nou professional o centre solen demanar el següent: dades personals, titulació i col·legiació, en especial per la necessitat de l'assegurança de responsabilitat civil, raó per la qual es demana la col·legiació exercent.

Moltes de les entitats també comencen a demanar l'autorització de centre o consulta sanitària del Departament de Salut. Si voleu dur a terme aquest tràmit, trobareu la informació en alguns fulls informatius i en la darrera revista del CLC.

Hem comprovat que algunes entitats tenen acords amb logopedes que atenen els clients de la mútua de patologies no incloses en les pòlisses en unes condicions més econòmiques per al pacient que les de mercat. En aquests casos, que algunes entitats anomenen franquícia, el

logopeda aplica una tarifa més baixa als pacients de la mútua que als privats i, a canvi, li deriven una quantitat de pacients important.

Fins avui, les entitats amb què hem contactat són: DKV, MAPFRE, MEDIFIATC, AXA WINTERTHUR, SANITAS, AGRUPACIÓ MÚTUA, CASER, CLINICUM, MUTUA GENERAL

DE CATALUNYA, ASISA, ASSISTÈNCIA SANITÀRIA COL·LEGIAL i AZKARAN. Esperem seguir fent més contactes.

A continuació, teniu un quadre amb un petit resum de les patologies que cobreixen algunes entitats, el nombre de sessions i el preu/sessió. Com veureu, els preus són excessivament baixos i així ho hem fet saber

a les diferents entitats, tot i que actualment hi ha molt poca disposició a fer millores en l'aspecte econòmic.

Pel que fa a les patologies ateses, hem acordat amb les entitats que els farem arribar un document basat en el perfil professional del logopeda, perquè tinguin més present quines patologies podem rehabilitar.

Nom de la mútua	Patologies cobertes	Nombre de sessions	Quant paguen per sessió?
AGRUPACIÓ MÚTUA (Conveni amb CLC)	1- Logopèdia post laringectomia: inclosa a la pòlissa. 2-Logopèdia per altres processos: sense distinció de patologies. Pagament d'honoraris professionals reduïts.	1-Amb presentació de l'informe quirúrgic. No límit de sessions. 2-No hi ha límit de sessions. No es requereix autorització	17 € - 21,25 €
ASISA	Pòlissa Directa: s'exclou totalment l'educació especial i la RHB de crònics estabilitzats. Fan tractament fins a estabilització de: - Neurològics / veu/ i parla quan es deu a causa orgànica. Assegurats de MUFACE / MUGEJU/ ISFACE: les mateixes que CatSalut.	1-Amb presentació de l'informe quirúrgic. No límit de sessions. 2-No hi ha límit de sessions. No es requereix autorització	Mínim 15 € Mitjana 17,30 € (si segueixen tractament un cop estabilitzats augmenta el preu que abona el pacient)
ASSISTÈNCIA SANITÀRIA COL·LEGIAL	Separen Infantils: dislàlies, disfonies, fins a 15 sessions i Foniatría Adults: només quirúrgics: 6 sessions.	Infantils: 15 sessions Adults: 6 sessions (Si el pacient vol seguir amb el logopeda ho pacta).	100 € pel procés complet.
AXA	Pòlissa Directa: Postquirúrgic de corda vocal.	10 sessions a cada autorització, que es van renovant.	15 €
AZKARAN	Franquícia per a totes les patologies.	rúrgic. No límit de sessions.	Demanen que el professional apliqui un descompte a les seves tarifes privades.
CASER	Pòlissa Directa: Postquirúrgic de corda vocal. Per a algunes altres patologies tenen franquícia. Assegurats de MUGEJU: les mateixes que CatSalut.	No hi ha pauta.	A partir de 12 €
CLINICUM	Pòlissa Directa (no en tots els tipus): Postquirúrgic de corda vocal. Han autoritzat altres patologies en casos molt concrets. Per la resta de patologies tenen franquícia .	1a Visita i 30 sessions.	60 € 1a visita i 22 €/ sessió
DKV	Pòlissa Directa: Postquirúrgic de corda vocal. Per a la resta de patologies tenen franquícia. Assegurats de MUFACE: les mateixes que CatSalut.	De 10 en 10. La franquícia depèn del professional. Tractament mentre hi ha evolució.	10,50 € La franquícia depèn del professional. L'entitat va dir que era variable. Els col·legiats, 7,7 €
FIATC	Pòlissa Directa: només alguns casos puntuals de postquirúrgic de laringe. Per a algunes altres patologies tenen franquícia.	No hi intervenen.	El preu és lliure, però el logopeda ha d'informar de la rebaixa que fa als assegurats.
MAPFRE	Totes	De 10 en 10	9,02 €
MÚTUA GENERAL DE CATALUNYA	Patologies de base orgànica: lesions de CCV, neurològics, i nens en casos molt justificats d'otitis de repetició, drenatges transtimpànics, etc. Franquícia per dislàlies i TEL	90 a l'any	Entre 12 € i 15,50 €
SANITAS	Nòduls, postquirúrgic i patologies neurològiques.	1 setmanal per pacient. No més de 6 mesos.	10 € aproximadament. 14 € diagnòstic

Podeu llegir un article del col·legiat Andreu Sauca sobre aquest últim tema a la revista digital Logopedia.mail (n.51, 16 de Septiembre de 2012).

FDM Internacional

Diana Grandi - Coordinadora de les 7es Jornades de Logopèdia i Odontologia

El Fòrum Dental del Mediterrani, que es feia cada dos anys des de l'any 1999 al Palau de Congressos de Montjuïc, s'ha fet aquest any amb un nou format i en un nou emplaçament. Aquesta edició, desenvolupada de l'11 al 13 d'abril passat, va ser la primera a la Fira de Barcelona. Per ampliar-ne l'abast, els organitzadors van reconvertir-lo en la FDM Internacional i la van traslladar al recinte de Gran Via.

Amb l'objectiu de situar-se com l'esdeveniment nacional i internacional on es concentren les últimes tendències i innovacions en cada un dels sectors que l'integren, l'FDM Internacional va reunir l'exposició industrial adreçada sobretot als odontòlegs, protètics i higienistes dentals, i la part científica, organitzada en quatre blocs diferents, adreçada a logopedes, higienistes dentals, protètics dentals i odontòlegs. Així doncs, es van organitzar una sèrie de jornades i activitats que han fomentat la interacció i l'aprenentatge del sector:

- 13º Congreso Internacional de Odontología y Estomatología
- 11è Congrès Català d'Odontoestomatologia
- 7es Jornades de Logopèdia i Odontologia
- Jornades de Pròtesis Dentals
- Jornades per a Higienistes Dentals,

- Auxiliars de Clínica i Recepcionistes
- Reunió del Comitè Europeu de la Federació Dental Internacional
- Reunió d'ONG del sector dental
- Curs per a representants i venedors de les empreses del sector dental

Durant els 3 dies, l'FDM Internacional va rebre la visita de 10.033 professionals, repartits en odontòlegs (43,62%), protètics dentals (13,37%), higienistes (11,73%), estudiants de diferents àmbits de la salut bucodental (7,31%), auxiliars de clínica (6%) i logopedes (17,7%).

Per cortesia de la Fira de Barcelona i gràcies a les gestions fetes des del CLC, vam disposar d'un estand a l'exposició industrial, que va ser un aparador de la nostra professió de cara al públic. Ens va servir per donar punts de llibre sobre la feina del logopeda, bolígrafs amb el nostre logo i exemplars de la nostra revista. També va ser el lloc per exposar els pòsters presentats per diferents companys logopedes, que han contribuït a fer difusió de la nostra professió; hem atès les consultes de diferents usuaris i de professionals de l'odontologia, i hem

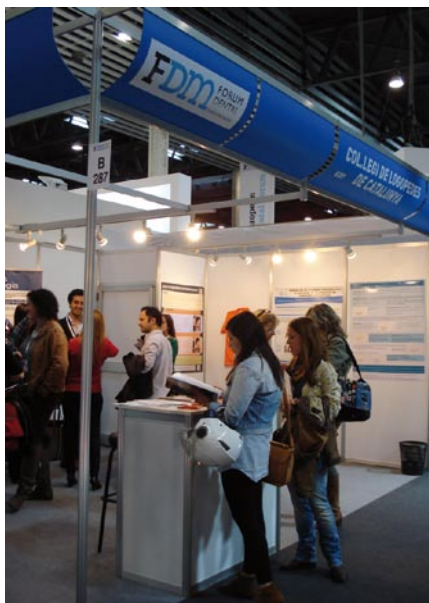

pogut explicar la nostra feina als visitants que han volgut.

Prèviament, s'havia fet molta campanya publicitària a les revistes COEC, El Dentista, Dental Practice, Ripano, Gaceta Dental, Maxillaris, Dental Tribune, Odontólogos de hoy, Puntex Dental, PortalSalud, European Journal of Esthetics Dentistry, Infomed, Avances en Higiene Bucodental, Quintessence Internacional, entre d'altres; com també a les xarxes socials (Twitter i LinkedIn)

Concretament, en relació amb les 7es Jornades de Logopèdia i Odontologia, a més de la difusió que es va fer al col·lectiu logopèdic, van sortir referències a la revista COEC (n. 163, 1r trimestre 2013), Maxillaris (n. 164, abril 2013), Odontólogos de hoy (n. 7, març-abril 2013) i El dentista del S. XXI (n. 37, març 2013), que arriben a un gran nombre d'odontòlegs, professionals de la salut bucodental en general i inclús a pacients que les llegeixen a la consulta del dentista.

Un cop acabat l'FDM Internacional, va sortir un número especial sobre el Fòrum a la revista digital Orbitpro News del mes de maig, amb una sèrie d'entrevistes als organitzadors de les diferents activitats científiques, que podeu consultar a l'enllaç www.orbitpro.es.

L'assistència a l'exposició industrial, bastant important, va contrastar amb l'assistència a les jornades científiques, en general més baixa que en edicions anteriors. De totes les jornades científiques, la dels logopedes va ser la que va tenir un nombre més elevat d'assistents i la més ben valorada en una enquesta realitzada a unes 60 persones entre els assistents al FDM (puntuació 4,22 sobre 5). Trobareu una ressenya de les 7es Jornades en aquest número de la revista.

Sens dubte, les nostres Jornades ocupen un lloc destacat en aquesta cita bianual que aglutina els professionals que treballen sobre el SE. És un treball de molts anys que pensem que ha valgut la pena fer, i que esperem que es pugui no tan sols mantenir, sinó també que pugui créixer cada vegada més.

El treball dels organitzadors continua. El passat 1 de juliol vam fer una reunió de valoració i tancament de l'FDM Internacional 2013, i ja s'han establert els punts inicials per començar a organitzar el proper, que es portarà a terme d'aquí a dos anys, durant el 1r semestre de 2015.

Diferents tallers post jornades a la seu del CLC

7es jornades de Logopèdia i Odontologia

Carmen López, Vocal de Salut (fins el 18-09-13). Eduardo Ríos, Vocal de de Salut.

El passat 12 d'abril, en el marc del Fòrum Dental del Mediterrani, el CLC va organitzar les 7es Jornades de Logopèdia i Odontologia, dedicades en aquesta ocasió als “Casos Clínics Interdisciplinaris”. Les Jornades van tenir lloc a la Fira de Barcelona, al recinte de Gran Via.

La nostra degana, Anna Civit, va inaugurar les Jornades juntament amb el president del Col·legi Oficial d'Odontòlegs i Estomatòlegs de Catalunya, Dr. Josep Luís Navarro Majó.

La conferència inaugural va anar a càrrec del Dr. Javier Mareque (llicenciat en Medicina, llicenciat en Odontologia, doctor en Cirurgia, professor de cirurgia maxil·lofacial i implantologia a la UIC). Es titulava “Actuació interdisciplinària en motricitat orofacial: de la respiració oral a la cirurgia ortognàtica.” En aquesta conferència el Dr. Mareque va mostrar pedagògicament les grans possibilitats de la cirurgia ortognàtica i els avenços que s'estan realitzant en aquesta disciplina, va obrir tot un camp de treball per als logopedes en la rehabilitació d'aquestes intervencions, tant per treballar la respiració com l'alimentació, la parla i, en general, a canviar els hàbits que ajudaran a establir les millores assolides amb la cirurgia.

La segona conferència la va dur a terme la Sra. Diana Grandi (màster en Bioètica i Dret, llicenciada en Fonoaudiologia,

logopeda i sotsdegana del CLC) amb el títol “La motricitat orofacial: la nostra realitat, avenços i reptes”. En aquesta conferència ens va parlar de la relació professional del logopeda amb la medicina, l'odontologia i altres disciplines sanitàries, i l'evolució d'aquesta relació al llarg dels últims anys. També ens va parlar de la situació professional actual de la logopèdia en l'àmbit de les disfuncions orofacials i de la importància de la seva funció en l'avaluació i el diagnòstic. Finalment, la Sra. Diana Grandi ens va recordar la importància de seguir avançant en el desenvolupament de la nostra professió per poder enfrontar-nos als reptes futurs, entre els quals va destacar la necessitat de desenvolupar una producció científica pròpia escrita per logopedes que faci créixer la nostra presència en el panorama científic i clínic.

Després va tenir lloc la conferència “Tècniques quirúrgiques que afavoreixen la rehabilitació logopèdica en alteracions del fre lingual i en anquiloglossia”, de l'otorinolaringòloga Anna Albertí i la logopeda Yvette Ventosa (Hospital Comarcal de l'Alt Penedès HCAP, el Vendrell, Tarragona). En la seva conferència van ex-

posar les diferents tècniques quirúrgiques amb què es pot realitzar aquesta cirurgia i la importància de fer-ho de la forma més adequada a cada cas, per facilitar la mobilitat lingual i evitar adherències i recídives, que tan habitualment trobem a la nostra pràctica clínica.

En finalitzar la roda de conferències del matí va haver-hi una taula rodona coordinada per la Sra. Anna Civit.

La tarda va començar amb l'odontòloga Gemma Redondo (màster en Odontopediatria a la UB, pràctica privada en Odontopediatria a Barcelona), que ens va oferir la conferència “Prevenció de maloclusions en 1a infància”. En aquesta conferència ens va parlar de la importància dels hàbits correctes d'alimentació, succió i respira-

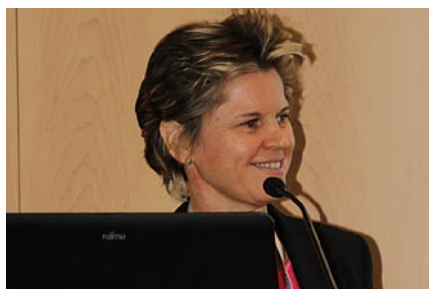

"Protocol d'exploració inicial interdisciplinària de la disfunció craneomandibular", molt útil per a l'avaluació inicial dels trastorns d'ATM.

ció des de la primera infantesa per evitar o disminuir les alteracions oclusals. Va ressaltar especialment la importància de la lactància materna, i els traspàs adequat a l'alimentació amb sòlids.

Posteriorment va tenir lloc la conferència "Importància de l'actuació primerenca en maloclusions de 1a infància". El Dr. Xavier Maristany (metge estomatòleg especialitzat en rehabilitació neuroclusal, Barcelona) ens va parlar de la importància de consultar l'estomatòleg especialitzat en nens de forma precoç, fugir de l'antiga idea d'esperar l'evolució natural, ja que segons ens va explicar, en casos molt inicials es poden assolir grans canvis a nivell oclusal amb intervencions molt poc invasives.

va parlar del concepte de recidiva versus el concepte d'estabilitat en l'àmbit de l'ortodòncia, i ens va explicar que per obtenir aquesta estabilitat és necessari tenir en compte funcions que es produeixen en la cavitat oral, tals com la respiració, succió, deglució, masticació, parla, etc., resultant, per tant, indispensable realitzar un tractament dins d'un grup interdisciplinari en què cada especialista actuï en l'aspecte que sigui necessari, i de manera que s'aconsegueixi l'èxit final amb el pacient.

A continuació, Francisco Fernández Martín (fisioterapeuta) i el Dr. Joan Pau Marcó (llicenciat en Medicina i Estomatologia i ortodontista) van fer la presentació del

Després d'una taula rodona coordinada per la Sra. Grandi en la qual va haver-hi una alta participació dels assistents, es va procedir al lliurament del premi al millor pòster i al tancament de les jornades. El pòster guanyador va ser "Relació entre logopèdia i ortodòncia - Perspectives dels ortodontistes a Portugal", presentat pels autors, Coutinho, M., i Santos, R.

La impressió general del públic assistent va ser molt positiva. Des del CLC esperem la propera edició de les Jornades de Logopèdia i Odontologia amb la intenció de mantenir l'alt nivell de qualitat que hem aconseguit fins ara.

La Dra. Emma Vila (doctora en Odontologia, especialista en Ortodòncia, postgrau en Medicina Bucal i ortodontista en Especialitats Pediàtriques) va presentar la conferència "És possible evitar la recidiva en ortodòncia?". En aquesta ponència la Dra. Emma Vila ens

Presentacions gratuïtes al CLC - gener a juny de 2013

Com sabeu, des de la inauguració de la nova seu el CLC organitza mensualment activitats gratuïtes adreçades als col·legiats: conferències, xerrades, presentacions de recursos, presentacions comercials, etc. Les activitats del 1r semestre han tingut molt bona acollida entre els col·legiats.

Us les resumim a continuació

tància de l'aplicació de la dosimetria en l'àmbit laboral, així com en la prevenció de les patologies de la veu.

El dijous 14 de **febrer** es va fer una presentació comercial titulada **"Mètode Tomatis: estimulació auditiva neurosensorial. Aplicació en l'àmbit de la logopèdia"**, a càrrec de la **Núria García Pérez**, logopeda, i **Valerie Gas**, psicòloga. Els assistents van fer moltes preguntes i es va suscitar un ample debat. La discussió generada va motivar un enriquidor intercanvi d'opinions.

El dimecres 16 de **gener** vam rebre en **Jorge García**, terapeuta ocupacional, i a la **Fàtima Collado**, mare d'en Mikel, que van parlar sobre **"Intervenció en el SAAC de l'autisme. Cas pràctic des de la perspectiva familiar"**. Van explicar com, a partir de les necessitats dels usuaris i de les seves famílies, i de l'interès del Jorge en aquest tema, neix el comunicador "Piktoplus", que s'ha convertit en una gran ajuda. Van acaparar l'atenció dels assistents amb la seva presentació, tal com ja us havíem comentat en el Full Informatiu 67.

El dissabte 9 de **febrer** es va organitzar la conferència **"Instruments d'avaluació objectiva de la veu. La dosimetria"**, a càrrec d'**Orietta Calcinoni**, ORL i foniatra (Milà - Itàlia), i **Eduardo Ríos**, Mtr. logopeda i Mtr. audiòleg (col. CLC 08-3398). Van parlar de la dosimetria vocal com a mitjà tècnic objectiu per a l'avaluació, el diagnòstic i la rehabilitació vocal, que fa possible fer una anàlisi dinàmica de l'ús de la veu. També van parlar del concepte de càrrega vocal versus el concepte d'abús vocal. Amb aquesta presentació ha quedat palesa la impor-

El dimecres 20 de **març** la logopeda **Sonia Vilaltella** va fer una presentació molt interessant titulada **"Introducció als PECS. Picture Exchange Communication System"**, que va agradar molt als assistents, alguns dels quals van dir que va ser una xerrada molt motivadora i clara i van demanar explícitament al col·legi aprofundir la informació sobre aquest tema.

El 24 d'**abril** es va fer una **"Sessió de recursos lingüístics en línia"**, a càrrec de l'**Anna Andreu**, del CNL (Centre de

Normalització Lingüística) de Barcelona, que va tenir molt bona acollida. Alguns logopedes que no van poder venir van demanar la repetició d'aquesta activitat, que es tornarà a fer durant el 2n semestre d'enguany.

Al **maig** hi havia prevista la presentació sobre **"Declaració de la Renda"** a càrrec de l'assessora laboral i fiscal del CLC, **Rosa M. Esqué**. Malauradament a última hora es va haver d'anul·lar la presentació pel decés d'un familiar de la Rosa M., qui es va oferir a donar assessorament individual als logopedes que s'havien apuntat per aclarir dubtes en relació amb la preparació de la declaració de renda.

El dissabte 8 de **juny** la logopeda **Alicia Bailey** va fer la presentació d'un conte interactiu, que inclou àudio per facilitar la lectura dels més petits i que està editat en format electrònic per a iPad (disponible en català, castellà, anglès i italià) i per a Android (disponible en castellà). **"Les lletres i jo. Un conte sobre la dislèxia"**,

té una primera part per a nens amb il·lustracions i text d'Iròdia Llucià, mare i dona de dislèctics, i una 2a part adreçada a pares i educadors, amb orientacions de la mateixa A. Bailey. És una història de sentiments al voltant de la dislèxia: la solitud, la tristesa i l'enuig d'una nena que no aconsegueix dominar les lletres, la frustració i la preocupació dels adults que s'esforcen a ajudar-la, i com entre tots aconsegueixen entendre què és la dislèxia i com conviure-hi.

Volem agrair de manera molt especial a tots els logopedes i altres professionals que ens han ajudat a fer possible la concreció d'aquestes presentacions gratuïtes. Sabem que es requereix temps i dedicació per preparar una presentació de qualitat, i això ho hem rebut de tots els ponents. Moltes gràcies de nou! Estem oberts a rebre l'ofertament dels col·legiats que vulguin fer-ne alguna i demanem a tothom que ens facin arribar temes d'interès per organitzar noves presentacions.

Ja estem preparant les del 2n semestre, que esperem que siguin també del vostre interès... Us recordem que l'aforament de la sala és limitat i que per tant és necessari reservar la plaça amb antelació. En cas de no poder assistir-hi, s'ha d'avisar amb el suficient temps per donar el lloc a una altra persona. Com sabeu, l'absència sense avís previ us inhabilita per assistir a les següents presentacions gratuïtes. Ajudeu-nos a millorar els nostres serveis!

Presentació de la nova tarjeta VISA del CLC

Mireia Sala, degana del CLC;
Anna Civit, vocal d'educació
i ex degana i Francesc
Ventura, gerent d'institucions
i col·lectius del Banc de
Sabadell

Protocol d'avaluació logopèdica de l'audició

El passat dissabte 6 de juliol a la seu del CLC vam assistir a la presentació de la proposta de “Protocol d'avaluació logopèdica de l'Audició”, a càrrec de les seves autores, les nostres companyes Graciela Oliva i Carolina Ropelato. Sabem que un dissabte al juliol no és gaire fàcil congregar gent, però tot i així érem una vintena i les aportacions dels assistents van ser molt interessants. Vam demanar a tres assistents que ens fessin un petit comentari per a compartir-lo amb tots vosaltres.

Perquè una professió tingui el reconeixement i el prestigi que es mereix calen protocols d'avaluació i d'intervenció consensuats que n'ordenin les pràctiques professionals. Aquest és el cas de la proposta presentada el passat 5 de juliol al CLC en relació al protocol d'avaluació logopèdica de les alteracions del dèficit auditiu. Voldria abans de res felicitar la Graciela Oliva i la Carolina Ropelato per la tasca desenvolupada, ja que no resulta gens fàcil endinsar-se en un complex entramat de proves a cavall de la psicologia evolutiva, la neuropsicologia, l'acústica, la lingüística...

Les qüestions suscitées durant la presentació són múltiples i, amb aquesta breu reflexió, m'agradaria aportar un parell d'idees. La primera és la necessitat de trobar un cert consens entre els diferents professionals que avaluem les persones amb dèficit auditiu per evitar duplicitats innecessàries. En aquesta tasca és fonamental que el nostre Col·legi ens representi, concitant els acords necessaris amb altres col·legis i associa-

cions professionals. Tant l'audiologia com la logopèdia són dues activitats complementàries que mantenen molts elements en comú. La professió de logopeda es troba reconeguda per la Llei d'ordenació de les professions sanitàries, mentre que la d'audiòleg a hores d'ara a l'Estat espanyol oficialment és inexistent, essent els estudis de Tècnic Superior en Audiologia Protètica els que més s'hi aproximen. Malgrat que les universitats catalanes introduïm en els nostres plans formatius del grau en Logopèdia competències relacionades amb l'audiologia, per tal d'afavorir serveis més eficaços als nostres pacients, penso que és necessària una major formació en aquesta àrea de coneixements adreçada específicament als logopedes, de la mateixa manera que també ho seria la logopèdia per als audioprotesistes.

En segon lloc, també crec necessari en aquesta tasca cercar la complicitat entre el CLC, els professionals dels CREDA i les universitats catalanes. Ens cal la col·laboració de molts professionals, sigui

per prioritzar unes determinades proves clíniques sobre unes altres, sigui per aprofundir en el coneixement de les propietats psicomètriques dels instruments que més s'estan emprant, i també per a la creació i validació de proves en català, ja que sovint es donen per vàlides proves que són simples traduccions al castellà dels originals en llengua anglesa.

En l'àmbit de l'avaluació de les persones amb dèficit auditiu, ens resta encara força camí per recórrer, però particularment crec que la presentació al CLC del protocol que s'està dissenyant esdevé un pas sòlid en la direcció correcta. Cal agrair, doncs, aquesta iniciativa al Col·legi i a les autores de la proposta per la important tasca desenvolupada.

Jesús Valero-García
Professor titular de la URL

Cal dir, primer de tot, que no resulta fàcil portar endavant una proposta d'aquest tipus i menys quan encara hi ha un grau

de desconeixement bastant evident per part del col·lectiu de logopedes. Tot i que a nivell formatiu es donen les bases per adquirir certs coneixements, a la pràctica això no es compleix. Per tant, pensem que aquesta primera aproximació podria ser l'inici i/o l'evolució natural cap a una nova línia de treball dins el nostre camp d'intervenció. Encara, però, haurem de superar certs obstacles, els quals caldrà tenir molt en compte durant els pròxims anys, si volem aconseguir l'èxit (formació en audiologia de qualitat, regularitzar a nivell oficial la nova especialitat sobretot per tal d'evitar possibles problemes d'intrusisme amb d'altres col·lectius, etc.).

Quant a la proposta del protocol per a l'avaluació logopèdica de les alteracions del dèficit auditiu, cal dir que ens trobem davant d'un projecte ambiciós i molt meditat, però que pensem que és encara poc aplicable a la nostra realitat per falta de mitjans i de coneixements. Com ja hem dit abans, la formació és la pedra angular d'aquest projecte per tal que això pugui ser algun dia una realitat. Sense aquesta

formació, pot semblar-nos que ens estem fificant a on no devem, i, per tant, podem sortir-ne malparats, o simplement no arribar a donar-li la importància que es mereix. És, per tant, prioritària, i pensem que se li ha de donar un impuls des de les institucions competents com ara el propi Col·legi de Logopedes o les institucions universitàries.

A nivell de contingut, podem dir que el protocol en qüestió és bastant complet i que reuneix les bases de l'exploració tant logopèdiques com audiològiques d'una forma pràctica i ben estructurada, tot i que caldrà veure quina serà la seva forma final. Cal, però, conèixer molt bé què s'està explorant i perquè, a part de poder disposar dels aparells i saber-los utilitzar (otoscopi, diapasons, audiòmetre i impedanciòmetre), i, finalment, com interpretem aquests resultats. Cal, a més a més, coneixements bàsics de patologia i dels trastorns de l'audició, per tal de saber si cal o no derivar, o simplement portar endavant un tractament a partir de les nostres competències com a pro-

fessionals de la logopèdia. És per tot això que fem èmfasi en aquesta nova via d'aprenentatge especialitzat, perquè calen professionals ben formats abans de poder arribar a utilitzar amb garanties aquest nou protocol d'intervenció.

Francisco Borja Martínez Calero,
logopeda i postgrau en Audiologia
Anna Maria Gonzalo Corominas,
infermera i postgrau en Audiologia

e-logopèdia (xxv)

Andreu Sauca i Balart, col·legiat núm. 08-0101 - andreu@e-logopedia.net

Innovació Tecnològica Aplicada

Ja fa uns quants anys que els estudis de Logopèdia arreu de l'Estat inclouen uns crèdits sobre Innovació Tecnològica Aplicada.

Malgrat això, la "cultura" tecnològica de les darreres generacions de logopedes no és més brillant que la dels seus antecessors, també logopedes, que van obrir camí en aquest àmbit.

Toca, doncs, fer anàlisi de què és el que aquells que som guies (abans ens deien "gurus") no estem acabant de fer bé.

Com solem organitzar-nos per l'ensenyament d'aquesta assignatura, abans a la Diplomatura i ara al Grau?

1. Partim del Mercat (primer error) en el seu sentit més ampli, és a dir, el Mercat és aquell lloc o conjunt de llocs on podem trobar eines tecnològiques (TIC o TAC) ja siguin gratuïtes o de pagament, per aplicar-les a la nostra feina de Logopedes.
2. Després, subdividim aquest mercat segons el tipus d'eines:
 - a. Interacció amb l'ordinador
 - b. Comunicació Augmentativa i Alternativa Computeritzada
 - c. Deficiències (auditiva, visual, motora)
3. Pensem en els portàtils i també en la gran xarxa, la WWW
4. I finalment (altre error) fem un repàs de les eines que omplirien cadascun dels apartats anteriors, i en el millor dels casos veiem algunes d'elles.

Quan els alumnes ja són titulats, exerceixen de logopedes i cerquen eines, resulta que tal o qual eines fantàstiques que ha-

vien vist als seus estudis ja no es troben, no funcionen bé o simplement no funcionen en el nou ordinador portàtil que s'han comprat amb el darrer Windows de rigor. Problemes d'obsolescència, de compatibilitat, de preu. I tot això, en un cap que com a tecnologia encara entén ser usuari del WhatsApp o del Facebook, i de l'Office sols a nivell d'usuari, "usuari bàsic", tot i que es pensin que són "usuaris avançats".

I tenir el cap ben moblat tecnològicament per la Logopèdia, vol dir, tant necessària com paradoxalment, pensar en primer lloc no en tecnologia sinó en el dia a dia de la professió i en allò que és la seva base: el pacient concret amb nom i cognoms. Així, quantes vegades, aquells que hem estat gurus, hem sentit la pregunta "Quin software necessito pel meu gabinet"?

Aviso, és una pregunta trampa, perquè sigui quina sigui la resposta el software (o la seva major part) acabarà en el calaix. Si responem adequadament, és a dir, amb una altra pregunta, llavors ens trobem cares de desempara, de dubte existencial, de... un "no sé" o pitjor "i això per què, si li he demanat un software?"

I com serà la resposta adequada? Doncs no hi ha una, sinó una veritable pila de preguntes:

-Per a quin pacient? Què li passa al pacient? Quines són les seves necessitats i quines mancances té per assolir-les? Cal una teràpia més intensiva del que se li pot donar? La seva comunicació milloraria amb eines TIC? Com i per què? Podrà fer servir aquestes eines o li caldran adaptacions? Aquestes adaptacions venen de la ma del "Hardware" i/o

també de l'adquisició d'habilitats lligades directament a la tecnologia? Pot donar-se el cas que la tecnologia li plantegi problemes nous que no s'haurien donat sense ella? Com resoldre "tecnològicament" aquest problema en aquest pacient? Quin domini tens de la tecnologia per desenvolupar petites eines "a mida" per al teu pacient?

I després preguntem... i amb quin "hardware" faràs servir aquestes eines que el teu pacient necessita per a la seva comunicació i/o pel seu tractament? Potser l'actual (Tablets, iPads, Smartphones, Ultrabooks...) sigui força diferent del que va veure fa un any o dos als seus estudis (Portàtils, TabletsPC...), amén dels sistemes operatius.

I finalment, acabem d'enfonsar el pobre vaixell logopèdic que ens demanava ajut, amb una andanada directa a la línia de flotació:

I quines patologies t'arriben per tal de saber quina mena d'eines necessites per l'exploració, quin és el teu pressupost i en quant temps tens previst dins el teu pla de negoci amortitzar la inversió? Quan baixa el cap amb ulls pesadosos és quan, en un delit de generositat informativa, li preguntem pel Programari de Gestió que farà servir per la comptabilitat, el personal, i, si pensa fer promoció en Internet i com, així com el rendiment que vol treure, i si les mútues li obliguen a fer servir Internet o un datàfon per registrar les visites.

Si hi havia un mínim de probabilitats que incorporés les TIC a la seva consulta, ens les hem carregat. Tot i que la culpa no és sols nostra, sinó principalment de la formació rebuda.

RACÓ DEL PROGRAMARI

TRUC SEL·LECCIONAT

Com saber en XP si el nostre equip és de 32 o 64 bits

Abans d'actualitzar de XP o Vista a Windows 7 hem de saber si tenim un processador de 32 bits o de 64 (més recomanable).

Anem a *El meu Ordinador* i fem clic dret a sobre, després en *Propietats*. i després en la pestanya *General*.

Aquí podrem veure el nostre actual tipus de sistema, el número de nuclis del processador i si és de 64 bits.

WEBS INTERESSANTS:

Logopedia.mail:

<http://www.logopediamail.net>

<http://www.logopediamail.com>

Programaris de Logopèdia:

MIRELO: www.mirelo.net

WEBS DE COL·LEGIATS:

Si teniu web personal i voleu comunicar-ho a la resta de col·legiats en aquest espai, envieu un E-mail al CLC, indicant el vostre nom, núm. de col·legiat/da i la URL de la vostra web. El CLC no es fa responsable del contingut d'aquestes Webs.

No hauríem d'haver fet la majoria d'aquestes preguntes, no per consideració del pobre profà sinó perquè no hauria de ser profà.

No necessitem una eina o una altra pel gabinet, centre o consulta, sinó que d'una banda tenim pacients amb necessitats per resoldre susceptibles algunes de ser-ho mitjançant la tecnologia, i són pacients concrets!, i d'altra tenim necessitats com a logopedes que també poden resoldre's amb les TIC.

Al Grau de Logopèdia és l'assignatura més incòmoda. Jo tinc el mal costum per a la meua conveniència i comoditat de revisar cada any el temari de les assignatures, afegir aquí, treure allà, però en l'assignatura d'Innovació Tecnològica aquesta revisió és impossible. El que toca, any rere any, és preparar-la de bell nou i tenir els ulls i les oïdes ben obertes a qualsevol canvi o novetat al llarg del curs. Per això, ens diuen "gurus" oi? La tecnologia, tant els programaris com els maquinaris, evoluciona a tal ritme que el que diem que és vàlid un any pot no ser-ho ja al següent.

La forma còmoda d'impartir l'assignatura seria agafar el llibre de Sánchez Montoya (**Ordenador y discapacidad**) i algun mètode americà d'anàlisi de programaris i passar examen a final de curs. Però pobres dels que cerquin moltes de les eines d'aquest llibre que va ser excel·lent al seu temps.

Quins doncs haurien de ser els objectius d'aquesta assignatura?

- Independitzar-nos el possible de l'acceleració tecnològica. Hem d'ensenyar TIC amb independència dels progra-

maris i maquinaris que hi hagi en cada moment. Sols d'aquesta manera els serà útil l'aprenentatge i l'esforç invertit en ell.

- Despertar el cap vers la tecnologia. Ensenyar a pensar en clau TIC i a preveure tots els perills i les necessitats encobertes.
- Familiaritzar als alumnes amb eines al seu abast com el simple PowerPoint per tal que ells sols arribin al grau d'usuari avançat resolent necessitats reals de pacients reals.
- Inculcar la necessitat d'estar oberts a les notícies del món tecnològic i saber preveure què pot implicar per a la seva feina. Si ara jo us digués que per a la segona meitat del 2014, aquí mateix, està previst (no és sols un exemple, passarà) el llançament d'una nova família de processadors

que podran fer que els nostres portàtils habituals puguin veure amb profunditat i reconèixer perfectament la veu de l'usuari..., cap a on va el vostre pensament? Si no esteu pensant com a mínim en Telelogopèdia i en les possibilitats de treballar amb l'ordinador de forma fina i precisa la producció oral (afàsies de Broca per exemple), és que no teniu aquesta disposició d'obertura cap a la tecnologia. Quan això que he comentat sigui possible i aviat, donat que serà una possibilitat del nostre maquinari (sigui quin sigui), també serà possible desenvolupar petites eines casolanes per fer-ho servir per qualsevol pacient, a banda de què algú més agosarat, desenvolupi alguna eina comercial per a facilitar-nos la feina si estem disposats a pagar-li-ho.

“Logopèdia i teràpies complementàries”

Laura Carasusán col. 08/0185, Logopeda, acupuntora i reflexoterapeuta facial

En relació a l'article "Reflexions deontològiques sobre la publicitat dels logopedes", escrit per la nostra companya Catherine Perelló i publicat a la revista Logopèdia núm. 23.

Els logopedes tractem la comunicació de les persones, però treballem amb persones. La comunicació permet expressar emocions, sentiments, opinions, pensaments, és un reflex de com estem i de com som. Els trastorns de la comunicació que presenten els nostres usuaris no sempre són fruit d'una lesió objectivable. Moltes vegades són la conseqüència d'una manera de viure i de sentir, o bé una barreja de totes dues coses. Això fa que, a vegades, pacients que han rebut un tractament logopèdic rigorós no obtinguin els resultats desitjats perquè aquest factor personal, de l'entorn, etc., actua com a obstacle per a la recuperació provocant, o bé recidives, o bé el no-assoliment dels objectius terapèutics.

Hi ha d'altres tècniques que poden complementar perfectament la nostra tasca, treballant la causa del problema i ajudant-nos a desbloquejar aquells casos que, de vegades, se'ns tornen més complicats del que haurien de ser en un principi.

La meua experiència de 15 anys com a logopeda en el camp clínic m'ha portat des d'en fa 9 a endinsar-me en el món de les teràpies naturals i complementàries per tal de trobar resposta a alguns interrogants que se'm plantejaven en algunes patologies respecte de les quals, tot i ser tractables pels logopedes, ens faltava informació com a professionals per portar a terme certs tipus de tractament. Hem de tenir en compte que la logopèdia al nos-

tre país encara és jove i que en algunes àrees encara tenim mancances.

Intentant aprofundir i investigar casos i patologies concrets, em vaig veure en la necessitat d'estudiar altres tècniques, com la reflexologia facial terapèutica (titulació reconeguda per l'Institut d'Estudis de la Salut de la Generalitat de Catalunya), que és una tècnica utilitzada a Amèrica des de fa segles i a Europa del Nord, on concretament s'utilitza en algun hospital de Dinamarca per complementar alguns tractaments mèdics pediàtrics, i com l'acupuntura (de la qual jo vaig cursar un màster de 3 anys i mig a la UB, tot i que hi ha titulacions de tot tipus), utilitzada des de fa segles a la Xina tant als hospitals com a les consultes privades, així com a d'altres països d'Orient i del món, amb molts estudis i demostracions clíniques. Jo mateixa, acabo de fer una tesina d'investigació per a la universitat sobre l'eficàcia de l'acupuntura aplicada en trastorns logopèdics crònics i/o amb tendència a recidivar, i els resultats són molt positius.

Us explico el meu cas, no perquè em senti al·ludida per l'article de la Catherine, res més lluny de la realitat. El que intento amb el meu escrit és fer reflexionar sobre aquest tema. Hem d'intentar no generalitzar ni posar al mateix sac totes les tècniques i teràpies complementàries ni tots els professionals que les exerceixen. No podem pensar que, perquè un logopeda tingui altres titulacions i les anunciï, estigui fent una competència

deslleial o estigui faltant al nostre codi ètic professional. Tots hem de ser responsables amb la nostra professió, amb els nostres usuaris, però tant els que només són logopedes, com els que a més a més tenen altres titulacions.

No és una qüestió del tipus de tractaments que faci cadascú, sinó una qüestió de professionalitat, de ser honest amb el que fas.

Tots els professionals que treballem amb persones ens hem de formar constantment per donar un servei de qualitat. És important que sapiguem escollir bé en què ens volem formar, que investiguem i que ens decidim per estudis amb fonaments, fiables, siguin estudis de formació continuada en logopèdia o en d'altres teràpies o tècniques complementàries.

Moltes coses encara no estan comprovades científicament, però això no vol dir que no siguin efectives per als nostres tractaments. Som nosaltres els que hem de validar-les i fer estudis clínics que demostrin el que molts de nosaltres comprovem en la nostra pràctica clínica diària.

Quantes vegades aplicant un tractament de veu, de l'ATM, d'un quequeig, etc., hem hagut de fer exercicis de relaxació perquè la persona agafi consciència corporal, o hem treballat amb exercicis del llibre El tao de la voz que estan basats en la medicina tradicional xinesa, o hem ensenyat als nostres pacients exercicis

de respiració extrets del ioga? Quantes vegades efectuem massatges facials a usuaris amb diferents trastorns? No són totes aquestes tècniques externes a la logopèdia? I, en canvi, les utilitzem diàriament. I no és millor que, qui necessiti utilitzar-les, es formi adequadament en totes aquestes tècniques? La persona que ho fa demostra ser responsable i curiosa en la seva feina i bona professional.

Volia afegir una reflexió amb relació al que es comenta a l'article sobre els estudis universitaris. Recordem que els inicis de la logopèdia no han sigut universitaris. Molts dels nostres companys van haver de fer primer altres estudis universitaris i, després, cursar-ne de logopèdia, en molts casos, no universitaris. Molts d'altres, ni tan sols van estudiar cap titulació universitària prèvia, i tots ells exerceixen com a logopedes. En el nostre col·lectiu, sempre s'han respectat les diferents procedències i modalitats formatives dels seus professionals i mai ens hem plantejat si ens fan competència deslleial els que, a més a més de logopedes, són psicòlegs, metges, lingüistes, mestres, etc., ni tampoc si poden confondre els seus pacients pel fet d'exercir dues professions. En el cas que ens ocupa, tampoc hauria de ser diferent.

El Col·legi de Metges, el de Fisioterapeutes i el d'Infermers, tenen cadascun una comissió de tècniques i teràpies complementàries, des d'on es regulen tots els aspectes que la nostra companya Catherine Perelló ens planteja. En aquestes altres professions sanitàries, accepten que hi hagi part dels seus col·legiats que exerceixen la seva professió de manera diferent utilitzant la medicina natural, l'homeopatia, l'osteopatia, l'acupuntura, el quiromassatge, o la reflexologia, entre d'altres. Per què no podem nosaltres, com a col·lectiu de professionals que treballa en la salut, fer el mateix?

Totes aquestes tècniques, ens ajuden a comprendre millor la persona que tractem i la seva realitat.

Les claus de la nostra feina han de ser la responsabilitat, el respecte i l'honestedat i, com a professionals que treballem amb

persones, hem de tenir una visió global dels pacients, donar resposta a les seves necessitats terapèutiques sempre dins els nostres coneixements i límits professionals, i millorar la seva qualitat de vida.

Sóc logopeda. Estimo la meua professió. Però també sóc acupuntora i reflexoterapeuta facial. Estimo les meves professions. Combino les tres disciplines amb responsabilitat, honestedat i rigorositat, sempre en benefici dels meus pacients, lluitant pel seu benestar i la seva salut, i mai en el seu detriment.

No tinguem por de tot el que és desconegut. Investiguem per millorar com a col·lectiu. Nosaltres tenim molt per aportar a la salut i a d'altres disciplines, però els altres també poden enriquir i millorar la nostra feina. El coneixement no té fronteres i ens fa créixer com a professionals i com a persones, i, això, ens fa ser més humans amb els nostres pacients.

Benvolguda col·legiada,

Agraïm molt el teu escrit dirigit al CLC en el qual ens expresses la teua opinió sobre les teràpies complementàries i el seu ús en l'àmbit de la logopèdia.

La postura oficial del CLC es basa en l'adoptada pel Ministeri de Sanitat mitjançant el "Documento de Análisis de situación de las Terapias Naturales", de data 19 de desembre de 2011. Aquest document expressa, entre d'altres, les següents conclusions:

- Es tracta d'un document descriptiu que ha sigut molt coparticipatiu i que pot servir de base per a l'abordament d'una possible regulació en el futur.
- S'han identificat i analitzat 139 tècniques en l'àmbit de les teràpies naturals, de les quals solament una part té influència directa sobre la salut de les persones. La resta estan dirigides fonamentalment al benestar o confort dels usuaris.
- Les proves científiques disponibles sobre la seva eficàcia són molt escasses, i encara que en la majoria dels casos aquestes teràpies són innòcues, no estan completament exemptes de riscos. En el document es valoren les proves científiques, l'ús de mètodes científics per valorar l'eficàcia i com s'arriba a la conclusió que no hi ha cap diferència amb el placebo en algunes de les teràpies analitzades.
- No existeix encara una regulació global sobre teràpies naturals a Espanya ni a cap altre país occidental, exceptuant la que fa referència als medicaments homeopàtics i als medicaments a base de plantes.

Per tant, des del CLC no podem fomentar l'ús de teràpies naturals que no estiguin totalment contrastades científicament, tant en relació amb la seva eficàcia com en relació amb la seguretat clínica per als pacients.

Informació sobre l'obligació dels professionals col·legiats de disposar dels fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia

Francesc Vila i Rodríguez - Advocat CLC

El dia 28 de febrer de 2013 es va publicar al DOGC el Decret 121/2013, de 26 de febrer, pel qual es regulen els fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia en les relacions de consum (en endavant “Decret”), i s'estableix l'obligació de tots els professionals de disposar i facilitar aquests fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia a les persones usuàries i consumidores del servei professional (d'ara endavant “persones usuàries”).

A. ÀMBIT D'APLICACIÓ DEL DECRET

L'article 1.2 del Decret estableix que aquest serà d'aplicació a *“totes les persones físiques i jurídiques que a Catalunya comercialitzin béns o prestin serveis directament o com a intermediaris a les persones consumidores”*.

D'acord amb el que disposa l'article 111-2a) de la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de Consum de Catalunya, són persones consumidores i usuàries, aquelles *“persones físiques o jurídiques que actuen en el marc de les seves relacions de consum en un àmbit aliè a una activitat empresarial o professional”*. Per tant, aquest Decret només és d'aplicació per als professionals que exerceixin la professió per a persones usuàries. D'aquesta manera, els professionals que desenvolupin la seva tasca exclusivament per a altres empresaris o professionals (siguin persona física o jurídica), no estaran obligats a disposar d'aquests fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia.

Els professionals col·legiats i els diferents col·legis professionals han de donar compliment a les obligacions que emanen del Decret **a partir del dia 20 de setembre de 2013**, d'acord amb el que estableix la Disposició Transitòria.

B. DEFINICIÓ DE QUEIXA, RECLAMACIÓ I DENÚNCIA

L'article 2 del Decret defineix què s'entén per queixa, reclamació i denúncia. És important que els col·legiats tinguin clar quina és l'acció realitzada per la persona usuària, doncs el procediment a seguir varia en funció de si estem davant d'una queixa/reclamació o de si estem davant d'una denúncia.

La queixa és una *“petició de la persona consumidora en virtut de la qual vol posar en coneixement tant de la persona física o jurídica que comercialitza béns o presta serveis (el professional) com d'un organisme habilitat (l'Agència Catalana del Consum o el col·legi professional) uns*

fets, esdeveniments o circumstàncies que han afectat el funcionament normal de la relació de consum i que, malgrat no ésser constitutius d'infracció administrativa, poden servir, una vegada esmenats, per millorar la qualitat dels béns i serveis que s'ofereixen al mercat o l'atenció que es presta a les persones consumidores.”

La reclamació també és *“una petició de la persona consumidora en virtut de la qual vol posar en coneixement tant de la persona física o jurídica que comercialitza béns o presta serveis com d'un organisme habilitat uns fets, esdeveniments o circumstàncies que han afectat el funcionament normal de la relació de consum”,* però que en aquest cas, el que sol·licita és *“obtenir la reparació d'un dany, l'anul·lació d'una prestació, el rescabament de quantitats, la rescissió d'un contracte i/o l'anul·lació d'un deute”*.

En darrer lloc, la denúncia és *“una petició de la persona consumidora en virtut de la qual vol posar en coneixement de l'Admi-*

nistració o d'un col·legi professional uns fets, esdeveniments o circumstàncies" que en aquest cas sí que "poden ser constitutius d'infracció administrativa"; amb l'objectiu que "les administracions públiques o els col·legis professionals competents, si escau, els investiguin i actuïn d'ofici per corregir la conducta infractora i, d'aquesta manera, defensin els interessos generals de les persones consumidores."

C. OBLIGACIONS PER ALS PROFESSIONALS

El Decret estableix diferents obligacions que han de complir els professionals que presten el servei, i entre ells, els professionals col·legiats:

1. Exhibició d'un cartell advertint de l'existència dels fulls oficials

L'article 6 del Decret estableix que s'ha d'exhibir al públic, de manera permanent i en un lloc ben visible, un cartell on s'anuncii la disponibilitat dels fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia. En aquest cartell també s'ha d'indicar un telèfon d'atenció ciutadana per realitzar consultes de consum (012). I si el centre o establiment en disposa, també cal indicar-hi el número de telèfon o adreça de correu electrònic d'atenció a les persones consumidores. A la pàgina web de l'Agència Catalana de Consum (ACC) es pot trobar un model de cartell estàndard: http://www.consum.cat/doc/doc_51293003_1.pdf

2. Obligatorietat de tenir els fulls oficials a disposició dels usuaris

2.1,- Disponibilitat de fulls oficials dins i fora del centre/establiment

El professional té l'obligació de disposar de forma immediata dels fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia no només a l'establiment on realitzi l'activitat professional, sinó també allà on es presti el servei, encara que sigui fora de l'establiment o centre, tal i com estableix l'article 7 del Decret.

D'acord amb el que disposa l'article 7.2 del Decret, en qualsevol informació comercial documentada que el professional faciliti a les persones consumidores els ha d'informar de la seva existència i que

té a la seva disposició els fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia.

Encara que no s'hagi formalitzat cap transacció comercial amb el professional, aquest ha de lliurar-li a la persona usuària el full oficial quan aquesta li ho demani.

2.2,- El professional ha de disposar dels fulls oficials normalitzats

El Decret estableix en el seu annex el model normalitzat de full oficial que han de disposar i lliurar els professionals. Els fulls oficials estan integrats per tres exemplars: un per a la persona consumidora, un per a l'organisme habilitat (col·legi o ACC) i el tercer per al professional. També trobareu còpia dels fulls oficials al web de l'ACC: http://www.consum.cat/doc/doc_59629304_1.pdf.

El professional ha de lliurar aquests fulls oficials normalitzats a la persona usuària que ho sol·liciti.

2.3,- S'ha d'informar i facilitar les instruccions i els drets dels usuaris

L'article 3.3 del Decret estableix que a més a més dels fulls oficials, el professional també haurà de:

- a) facilitar a la persona usuària el full d'instruccions normalitzat que es troba annex al Decret, on s'explica com emplenar i tramitar els fulls oficials, i,
- b) informar sobre les obligacions de l'article 5.1 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal:

"1. Los interesados a los que se soliciten datos personales deberán ser previamente informados de modo expreso, preciso e inequívoco:

- *De la existencia de un fichero o tratamiento de datos de carácter personal, de la finalidad de la recogida de éstos y de los destinatarios de la información.*
- *Del carácter obligatorio o facultativo de su respuesta a las preguntas que les sean planteadas.*
- *De las consecuencias de la obtención de los datos o de la negativa a suministrarlos.*
- *De la posibilidad de ejercitar los derechos de acceso, rectificación, cancelación y oposición.*
- *De la identidad y dirección del responsable del tratamiento o, en su caso, de su representante."*

D'altra banda, si l'establiment disposa de pàgina web o de correu electrònic, també pot posar els fulls oficials a disposició de les persones consumidores a la pàgina web o, si els hi ho sol·liciten per correu electrònic, els hi pot remetre els fulls oficials en suport electrònic (article 7.1).

3. Responsabilitat del professional en la tramitació del full oficial

En la tramitació inicial del full oficial, el professional que el rep ha de tenir en compte diferents qüestions.

3.1,- El professional ha de deixar constància de la recepció del full oficial

El Decret diferencia el fet que el full sigui formalitzat en presència del professional o qui el representi, o sense la presència del professional.

En el primer supòsit, quan una persona formalitza el full oficial de queixa, reclamació o denúncia a l'establiment del professional, aquest, o qui el representi, ha de signar el full a l'espai reservat per a aquesta finalitat. La signatura del professional no significa que reconegui allò que s'hi indica, sinó que només té efectes de justificació de recepció de la queixa, reclamació o denúncia formulada. D'altra banda, la signatura del professional es pot suplir pel seu segell.

La persona usuària ha de quedar-se amb dos exemplars del full, i l'altre l'ha de lliurar al professional, amb indicació expressa de la data de lliurament.

En el segon supòsit, si el full és formalitzat sense la presència del professional o del qui el representi, la persona consumidora o usuària li ha de trametre d'una manera que permeti tenir constància de la recepció.

3.2,- Tramitació dels fulls de queixa i de reclamació

D'altra banda, el Decret també diferencia el procediment a seguir si es tracta de formalitzar una queixa o reclamació, o una denúncia.

Pel que fa a la tramitació de la queixa o reclamació, el professional pot optar a formular al·legacions i contestar la queixa o reclamació en el mateix moment en què li lliuren el full oficial; o bé pot donar-ne

resposta en un termini màxim d'un mes des de la data de lliurement/recepció que s'ha fet constar en el mateix escrit.

Si la persona consumidora no rebés una resposta satisfactòria en aquest termini, podrà trametre un exemplar del full de queixa o reclamació a un organisme habilitat, entre els quals hi ha els col·legis professionals si el professional està col·legiat, o bé qualsevol altre centre habilitat com l'Agència Catalana de Consum.

3.3.- Tramitació dels fulls de denúncia

D'altra banda, si la persona usuària vol formular una denúncia, aleshores el professional l'ha d'informar per tal que remeti el full de denúncia o bé al servei públic de consum del municipi on estigui domiciliada, resideixi o s'hagin produït els fets (Agència Catalana del Consum) o al col·legi professional on estigui col·legiat el professional prestador del servei.

4. Infraccions i sancions per als professionals que incompleixin l'obligació de disposar, facilitar i tramitar els fulls oficials

En darrer lloc, l'article 13 del Decret estableix que l'incompliment dels preceptes fixats en el Decret tenen la consideració d'infracció administrativa; i en aquest sentit, l'article 331 de la Llei 22/2010, de 20 de juliol, del Codi de Consum de Catalunya considera infracció administrativa:

- no disposar dels fulls oficials (article 331-4m),
- no anunciar de l'existència dels fulls oficials (article 331-4m),
- negar-se o resistir-se a subministrar fulls oficials de reclamació o denúncia de les persones usuàries que ho sol·licitin (article 331-6g),
- subministrar fulls que no siguin els oficials (article 331-6g).

En conseqüència, d'acord amb el que disposa l'article 332 de la Llei 22/2010, aquestes infraccions poden ser qualifica-

des de lleus, greus o molt greus, segons les circumstàncies que hi concorrin; i d'acord amb el que disposa l'article 333-1 poden ser sancionades en els termes següents:

- a) Per a les infraccions lleus, una multa de fins a 10.000 euros.
- b) Per a les infraccions greus, una multa compresa entre 10.001 i 100.000 euros.
- c) Per a les infraccions molt greus, una multa compresa entre 100.001 i 1.000.000 d'euros.

Sense perjudici d'aquestes infraccions i sancions previstes al Codi de Consum de Catalunya, com a professionals adscrits al Col·legi Professional, els col·legiats també poden incórrer en infraccions previstes en els Estatuts del Col·legi, i el Col·legi pot iniciar-los un expedient disciplinari.

D. OBLIGACIONS PER ALS COL·LEGIS

L'article 5 del Decret estableix que els col·legis professionals, com a organismes habilitats, tenen l'obligació de tenir disponibles els fulls oficials de queixa, reclamació i denúncia per als seus col·legiats i també per als diferents usuaris dels serveis que presten tant els professionals com el mateix Col·legi (cursos que pugui oferir).

El Decret preveu un procediment que s'ha de seguir per tal de tramitar les queixes, reclamacions i denúncies dels usuaris, tot i que cada Col·legi pot adaptar aquest procediment a les seves peculiaritats organitzatives.

En primer lloc, una vegada s'hagi rebut la queixa, reclamació o denúncia, el Col·legi ha de verificar que l'escrit contingui totes les dades rellevants previstes en el Decret. Si es detecten deficiències, el Col·legi atorgarà un termini de deu dies a la persona usuària per tal que pugui esmenar-les. Si no s'esmenen, el Col·legi ha d'acordar l'arxiu de les actuacions.

En qualsevol cas, el Col·legi ha de comunicar a la persona consumidora que

ha rebut la seva queixa, reclamació o denúncia, i que procedeix a tramitar-la. A més a més, s'han d'incloure en aquesta comunicació les obligacions d'informació recollides en l'article 5.1 de la Llei 15/1999, de 13 de desembre.

Si el Col·legi detecta que no és competent per a tramitar l'expedient, ja sigui per raó de la matèria o perquè el professional a qui s'ha dirigit la queixa, reclamació o denúncia no està col·legiat, remetrà el full oficial a l'Administració o a l'òrgan habilitat que correspongui, comunicant-ho a la persona usuària.

A partir d'aquí, el procediment a seguir és diferent en funció de si de la petició de la persona usuària es deriva que es tracta d'una queixa, d'una reclamació o d'una denúncia:

- En el cas que sigui una queixa, el Col·legi haurà d'informar a la persona col·legiada afectada per tal que tingui coneixement de la queixa i pugui aportar la seva versió dels fets o valoració per, si escau, millorar la qualitat del servei que ofereix a les persones consumidores i usuàries
- En el cas d'una reclamació, el Col·legi haurà d'iniciar les actuacions escaients mitjançant el procediment de resolució extrajudicial de conflictes que correspongui, que preferentment serà el procediment de mediació que preveuen els Estatuts com una de les funcions del Col·legi. Tanmateix, en aquest cas es requereix que ambdues parts vulguin sotmetre's a mediació. També es poden sotmetre voluntàriament a un arbitratge de consum, però l'expedient s'hauria de remetre a l'òrgan de consum competent.
- En el cas d'una denúncia, si es deriven indicis d'infracció, el Col·legi haurà d'iniciar d'ofici el procediment disciplinari previst en els Estatuts.

En darrer lloc, dins del primer trimestre de l'any, el Col·legi haurà de facilitar a l'Agència Catalana del Consum un resum dels fulls que s'hagin presentat al Col·legi al llarg de l'any anterior.

AGENDA ACTIVITATS DEL CLC 2013 - 2014

Setembre

Curs: anàlisi del discurs narratiu en el tell (2a edició)

A càrrec de: Encarna Pérez Pérez **Dates:** 14 i 28 de setembre de 2013 **Horari:** de 9 a 14 h **Durada:** 10 hores

Octubre

15È ANIVERSARI DEL CLC –

Taula Rodona: Què pensem de la logopèdia les associacions d'usuaris amb trastorns de la comunicació?

Data: 2 d'octubre de 2013 **Horari:** 18 a 20h. Amb la participació dels representants d'APSOCECAT, AICE, ACD, ATELCA, FECAA

Curs: teràpia miofuncional en disfuncions orofacials 2n nivell (7a edició) (curs interdisciplinari)

a càrrec de: Diana Grandi, Yvette Ventosa i ponents invitats. **Dates:** 19 i 26 d'octubre i 9, 23 i 30 de novembre de 2013

Horari: de 9.30 a 14 h i de 15 a 18.30 h **Durada:** 40 hores

Novembre

Curs: Noves competències per a l'avaluació i el diagnòstic en l'àmbit logopèdic

Avaluació i diagnòstic logopèdic de l'audició. Nivell 1.*

A càrrec de: Eduardo Ríos **Dates:** 29 i 30 de novembre de 2013 **Horari:** de 10 a 14 h i de 15 a 19 h **Durada:** 16 hores

*Acreditació del CLC de desenvolupament de competències (Ordre CN/726/2009 de 18 de març del títol de Grau en Logopèdia) segons acord de la Comissió Mixta CLC - Dept. de Salut (17.04.13).

Desembre

Curs: Noves competències per a l'avaluació i el diagnòstic en l'àmbit logopèdic

Exploració i diagnòstic logopèdic de les alteracions bucofonatòries. Nivell 1.*

A càrrec de: Orietta Calcinoni i Eduardo Ríos **Dates:** 14 de desembre de 2013 i un dia de treball pràctic a definir.

Horari: A concretar **Durada:** 16 hores

*Acreditació del CLC de desenvolupament de competències (Ordre CN/726/2009 de 18 de març del títol de Grau en Logopèdia) segons acord de la Comissió Mixta CLC - Dept. de Salut (17.04.13).

Gener - 2014

Curs: Semipresencial sobre "Peritatge Logopèdic"

Coordinació: Roser Garganta i Andreu Sauca **Durada:** anual **Data i horaris:** A concretar. Inici: gener 2014.

Vista l'acceptació del curs realitzat a l'any 2006 i amb l'ànim de facilitar i millorar la funció pericial del logopeda, la comissió de Formació Continuada del CLC torna a proposar aquest curs, que en aquesta ocasió es farà amb modalitat semipresencial. Encara que segons la normativa vigent no és obligatori tenir formació prèvia per fer un peritatge, tenint en compte l'especificitat i complexitat de la matèria, es recomana fer aquesta formació a tots els logopedes interessats en el àrea pericial.

Curs: Anàlisi del discurs narratiu en el TELL, 2n nivell

A càrrec de: Encarna Pérez Pérez **Dates:** 11 i 25 de gener de 2014 **Horari:** de 9 a 14 h **Durada:** 10 hores

Curs: Educació i rehabilitació de la veu en la parla i en el cant

A càrrec de: Eduardo Ríos i Jesús Arcas **Dates:** 17 i 18 de gener de 2014 **Horari:** divendres de 10 a 14 h i de 15 a 19 h. Dissabte de 10 a 14 h. **Durada:** 12 hores

Febrer - 2014

Jornada: Fre lingual. Noves aportacions en el diagnòstic i el tractament. (3a edició)

A càrrec de: Yvette Ventosa **Dates:** 8 de febrer de 2014 **Horari:** de 9.30 a 14 i de 15 a 18.30 h **Durada:** 8 hores

Març - Abril 2014

Curs: Detecció, diagnòstic i tractament de les disfuncions orofacials 1r Nivell (18a edició)

A càrrec de: Diana Grandi i Yvette Ventosa **Dates:** 22 i 29 de març i 5 d'abril de 2014

Horari: de 10 a 14 i de 15 a 18 h **Durada:** 21 hores

Properament rebreu més informació sobre totes aquestes activitats formatives. Aforament limitat. Reserveu la vostra plaça!

Reserveu-vos les dates!

Protocolo interdisciplinario pacientes con síntomas de d

Diana Grandi, Lyda Lapitz e Yvette Ventosa Logopedas colegiadas especializadas en Motricidad Orofacial

La ATM o articulación témporo-mandibular es una articulación bilateral y compleja, que permite -gracias a la acción de los músculos temporal, masetero, pterigoideos y musculatura suprahiodea- llevar a cabo los movimientos mandibulares, fundamentales para el funcionamiento del S.E., especialmente los relacionados con la masticación y la producción del habla y de la voz.

Las ATM -derecha e izquierda- inciden además en la postura mandibular y corporal, y cuando están comprometidas, su afectación se conoce con el término "disfunción témporo-mandibular" o, más específicamente, "disfunción cráneo-mandibular." Desequilibrios oclusales y/o neuromusculares, alteraciones esqueléticas, factores traumáticos, presencia de estrés y hábitos nocivos, suelen relacionarse con frecuencia a las disfunciones cráneo-mandibulares.

Las causas de dicha disfunción son de origen multifactorial y sus manifestaciones pueden ser muy variadas y frecuentemente infravaloradas, ya que en general aún es muy limitado el conocimiento que sobre ella tenemos los profesionales de la salud. Dada la complejidad, importancia y consecuencias de su afectación, sería conveniente ampliar nuestro conocimiento sobre la misma y tener así la posibilidad de realizar diagnósticos más precisos, derivaciones e interconsultas adecuadas en caso de necesidad, y tratamientos más eficaces.

Según diferentes autores es más común observar disfunciones cráneo-mandibulares en adultos, aunque últimamente se detectan cada vez más en niños y adolescentes.¹

Cuando el logopeda realiza la evaluación del paciente que consulta por disfuncio-

nes orofaciales, en primer lugar recoge en la anamnesis la historia y los síntomas actuales. Respecto a las ATM en concreto, es importante indagar sobre la sintomatología que indica presencia de tensión, dolor, discomfort -en cabeza, cara, cuello, oídos-, ya sea en reposo como en función. Durante el proceso de alimentación, importa si tiene dificultad para abrir la boca, para morder el alimento, qué tipo de alimentos acostumbra comer, si puede mastcarlo por ambos lados, etc. Es importante también profundizar acerca del inicio, duración y evolución de los síntomas, historia médica y odontológica, características socio laborales y de personalidad, hábitos del paciente, presencia de disfonía o fatiga al hablar, falta de descanso durante el sueño, sensación de oído tapado, etc. En ocasiones, posturas inadecuadas al trabajar o al dormir, hábitos lesivos de alimentación, de succión y de ocio -onicofagia, mascar chicle con frecuencia, apretamiento dentario, presencia de bruxismo, etc.-, pueden generar mayor tensión, agravando la situación o cronificando la alteración, que a la larga se constituye en un cuadro de disfunción cráneo-mandibular.²

Posteriormente, cuando el logopeda especializado en Motricidad Orofacial realiza la evaluación propiamente dicha, puede utilizar la "Ficha de Evaluación Miofuncional" para valorar, entre otras cosas, la funcionalidad de ambas ATM, incluyendo mediciones con el pie de rey, desvío mandibular, presencia de chasquido, ruidos articulares, dolor. Registrará el tipo masticatorio, preferencia de alimentos y cualquier otra sintomatología que refiera el paciente. Esta Ficha estará incluida, entre otras, en el "Protocolo de Evaluación de las disfunciones orofaciales" del CLC, que fue elaborado por Carasusán, Donato y Ventosa (en proceso

de edición). Dentro del mismo protocolo, la "Guía de valoración de les disfuncions d'ATM per a logopedes" de Carasusán, podrá ser utilizada para evaluar esta articulación y sus disfunciones con mayor profundidad.

De todas maneras, **para que las disfunciones cráneo-mandibulares puedan ser valoradas, diagnosticadas y abordadas clínicamente, primero han de ser detectadas, y no siempre lo son y aún menos de manera precoz.** En ocasiones el paciente realiza un peregrinaje por diferentes profesionales, hasta que encuentra quien le brinda la opción más adecuada para controlar el problema. Habitualmente transcurre demasiado tiempo y el paciente puede incluso llegar a un estado de depresión y angustia debido a las limitaciones funcionales que le genera el dolor...

Con el objetivo de facilitar la detección precoz, el diagnóstico y abordaje, y en la línea de trabajo interdisciplinario asumida desde el inicio de nuestra labor, una serie de profesionales pertenecientes a diferentes disciplinas (ORL, Ortodoncia y Logopedia), elaboramos distintos protocolos interdisciplinarios de detección de las disfunciones orofaciales. En 2008 presentamos el Protocolo de Exploración Interdisciplinaria Orofacial para Niños y Adolescentes (Bottini E., Carrasco A., Coromina J., Donato G., Echarri P., Grandi D., Lapitz L. y Vila E.) y en 2010 el Protocolo de Exploración Interdisciplinaria Orofacial para Adultos (Bottini E., Carrasco A., Coromina J., Donato G., Echarri P., Grandi D., Lapitz L., Marcó J.P., Padrós E. y Vila E.).

Teniendo en cuenta la gran aceptación por la utilidad de los mismos, y conscientes de la necesidad de contribuir

1 Bianchini, E.M.G.; Mangilli, L.D. (2005) Disfunções temporomandibulares e deglutição, en Tratamento da deglutição - Marchesan, I.Q. organizadora. Pulso Editorial, SP, Brasil

2 Grandi, D. Logopedia y Articulación Témporo mandibular (2009). Monografías Clínicas en Ortodoncia, vol.28 (1): 43-47. Editorial Médica Ripano, Madrid.

de exploración inicial para disfunción cráneo-mandibular

a la detección interdisciplinaria de las disfunciones cráneo-mandibulares, recientemente, con la incorporación al grupo de profesionales de la Fisioterapia y la Cirugía Máxilo-facial, elaboramos el PROTOCOLO INTERDISCIPLINARIO DE EXPLORACIÓN INICIAL PARA PACIENTES CON SÍNTOMAS DE DISFUNCIÓN CRÁNEO-MANDIBULAR (Bottini E., Coromina J., Echarri P., Esteve A., Grandi D., Lapytz L., Marcó J.P., Fernández Martín F., Ventosa Y. y Vila E.), que fue presentado el pasado 12 de abril en las 7as Jornadas de Logopedia y Odontología, dentro del FDM Internacional, y que podéis ver al final de este artículo.

Como se ha hecho para los dos protocolos anteriores, próximamente se editarán unas instrucciones que ayudarán tanto a implementar el protocolo como a otorgar la puntuación correspondiente a los diferentes ítems valorados. Para poder difundirlos entre el colectivo logopédico, agradecemos al Col·legi de Logopedes de Catalunya la posibilidad de que los Protocolos mencionados y sus instrucciones también estén colgados en su página web (www.clc.cat).

El abordaje de esta patología es claramente interdisciplinario y según las características de cada caso se requiere contar con la participación de diferentes profesionales, no sólo de cara al tratamiento, sino desde el mismo momento de la evaluación: ortodoncista, especialista en ATM, cirujano máxilo-facial, logopeda, fisioterapeuta, psicólogo...

Los logopedas, como profesionales especialistas de la comunicación, deberíamos plantearnos también si la producción del habla y de la voz pueden verse interferidas por la presencia de disfunción cráneo-mandibular.

Según Bianchini et al.³, en un estudio realizado sobre 135 pacientes de ambos sexos, habla portuguesa y edades comprendidas entre 18 y 57 años que compara los patrones de movimiento mandibular durante el habla en sujetos con y sin disfunciones témporo-mandibulares, la reducción de la máxima apertura y de la máxima amplitud de retrusión en los movimientos mandibulares durante el habla, pueden ser indicativos de desórdenes témporo-mandibulares.

En cuanto a la voz, las ATM no influyen directamente sobre la fonación porque no intervienen en la producción del sonido laríngeo, pero sí influyen sobre la musculatura que da soporte a la laringe y sobre la conformación de los espacios musculares que condicionan la función de algunos resonadores.⁴

Bustos expresa que en disfonías caracterizadas por hipertensión es común observar la rigidez y falta de apertura bucal al hablar. La fijación de la mandíbula obstaculiza la sinergia de los movimientos labiales, de las mejillas y de la lengua, lo que afecta indudablemente no sólo a la articulación del habla, sino también a la proyección de la voz.⁵

Grandi señala que con frecuencia recogemos datos sobre la fuerza mandibular excesiva y el apretamiento dentario, que algunos de nuestros pacientes disfónicos producen durante actividades cotidianas. Reflexiona sobre los mecanismos que provocan esa fuerza, las consecuencias que ello genera y las posibilidades que tenemos de evitarlo, recordando que no todos los ejercicios son buenos para todos los pacientes y que siempre deberían adaptarse a las condiciones clínicas específicas.⁶

Ante la existencia de disfunción cráneo-mandibular, la terapia logopédica miofuncional se ha de basar, en primer lugar, en el diagnóstico odontológico y, posteriormente, en el propio diagnóstico logopédico. El adecuado diagnóstico dará pie al plan terapéutico, a partir del cual se implementará el tratamiento logopédico miofuncional propiamente dicho. Cada caso requerirá un plan de tratamiento específico y variará según la etiología, el tipo de disfunción, el tiempo de evolución, etc.

El trabajo sobre las disfunciones de ATM requiere sin duda profundizar en la dinámica interdisciplinaria, con el fin de promover un mayor conocimiento y una mayor destreza desde cada una de las profesiones que intervienen sobre esta patología, tanto respecto al diagnóstico como al tratamiento.

Indudablemente, el abordaje logopédico de las disfunciones cráneo-mandibulares estará a cargo de un logopeda especializado en Motricidad Orofacial. De todas maneras, cualquier logopeda que no se dedique a esta área, así como cualquier otro profesional de la salud sin conocimientos específicos sobre el particular, podrá detectar de manera rápida y sencilla las disfunciones mediante la utilización del PROTOCOLO INTERDISCIPLINARIO DE EXPLORACIÓN INICIAL PARA PACIENTES CON SÍNTOMAS DE DISFUNCIÓN CRÁNEO-MANDIBULAR, y podrá derivar adecuada y precozmente a los pacientes que presentan los síntomas que recoge el protocolo.

Sin duda, reconocer nuestros límites y contar con un equipo interdisciplinario, nos ayuda a crecer profesionalmente y a fomentar la excelencia en el ejercicio de nuestra profesión.

3 Bianchini, E.M.G.; Paiva, G.; de Andrade, C.R.F. (2008) Mandibular Movement Patterns During Speech in Subjects with Temporomandibular Disorders and in Asymptomatic Individuals. The Journal of Cranio Mandibular Practice 26 (1): 50-58

4 Torres, M. (2005): Manejo fonoaudiológico de los trastornos de la ATM. Rev. Estomatología, Vol. 13 (1), Chile.

5 Bustos Sánchez, I. (2009): La voz. La técnica y la expresión. Editorial Paidotribo, Barcelona.

6 Grandi, D. (2013) Interacciones entre las estructuras y funciones estomatognáticas y la fonación. En Bustos, I. (2013) Intervención Logopédica en Trastornos de la voz. Editorial Paidotribo, Barcelona.

PROTOCOLO INTERDISCIPLINARIO DE EXPLORACIÓN INICIAL PARA PACIENTES CON SÍNTOMAS DE DISFUNCIÓN CRÁNEO-MANDIBULAR

(Dirigido a fisioterapeutas, cirujanos máxilofaciales, logopedas, odontólogos y otorrinolaringólogos)

Realizado por:.....**Especialidad:**.....

Datos del paciente:

Nombre del paciente:.....

Edad:.....Sexo:.....Fecha:.....

Motivo de consulta:

Antecedentes:

1	1.1 - Síndrome ansioso-depresivo ☐	1.2 - Fibromialgia ☐	1.3 - Enfermedades reumáticas ☐
	1.4 - Otros ☐		

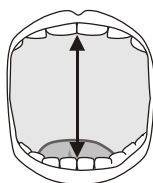
Anamnesis:

	NO	SÍ
1- ¿Presenta molestia/dolor en zona de ATM, que irradia al oído o cabeza? (Si la respuesta es afirmativa, indique la zona donde el paciente manifiesta dolor.)		
A. ATM. B. Temporal. C. Masetero. D. Maxilar inferior, anterior del masetero. E. Maxilar superior, ocular y pericular. F. Calota craneal. G. Occipital. H. Esternocleidomastoideo y anterior del cuello. DERECHA IZQUIERDA		
2- ¿Tiene dolor en reposo?		
3- ¿Tiene dolor al masticar?		
4- ¿Tiene dolor al hablar?		
5- ¿Tiene dolor al bostezar?		
¿Presenta limitaciones:		
6- al abrir la boca?		
7- al cerrar la boca?		
¿Aprieta o rechina los dientes:		
8- de noche?		
9- de día?		
10- ¿Ha perdido alguna pieza dentaria sin reposición?		
11- ¿Tiene hábito de morder uñas, chicles, objetos?		
12- ¿Tiene hábito de succión?		
13- ¿Siente crepitación, ruido al abrir, cerrar, masticar?		
14- ¿Siente acúfenos y/o vértigos?		
15- ¿Presenta fatiga vocal o disfonía?		
16- ¿Tiene sensación de pesadez al mover el cuello o la cabeza?		
17-¿Toma medicación?		
17.1- Relajantes musculares?		
17.2- antiinflamatorios/analgésicos?		
17.3- medicación para dormir?		
17.4- otros medicamentos?		
18- ¿Ha padecido accidentes o traumatismos en la zona cráneo-cervico-facial?		
19- ¿Ha tenido bloqueos articulares al abrir la boca?		
20- ¿Usó o usa férula de descarga?		
21- ¿Realizó o realiza tratamiento de ortodoncia?		
22- ¿Ha presentado algún episodio de enrojecimiento, inflamación o tumoración en la región a-d?		

Medición de movimiento mandibular:

3

23- Apertura máxima: _____ mm

MIN: 40 mm
MAX: 55 mm

Desviaciones mandibulares

4

24- Apertura

D

I

NO ☐

☐ SÍ

25- Cierre

D

I

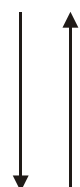
NO ☐

☐ SÍ

Ruidos (chasquido o crepitación al palpar la zona de ATM)

5

26 - Derecha

NO ☐

☐ SÍ

27 - Izquierda

NO ☐

☐ SÍ

Dolor a la palpación

6

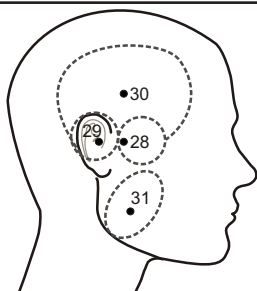
DERECHA:

28- ATM lateral ☐

29- ATM posterior ☐

30- Temporal ☐

31- Masetero ☐

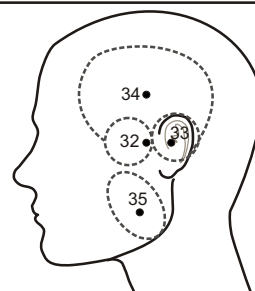
IZQUIERDA:

32- ATM lateral ☐

33- ATM posterior ☐

34- Temporal ☐

35- Masetero ☐

Exploración intrabucal

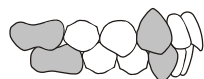
7

36- Desgaste: ☐ NO

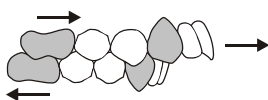
☐ SÍ

☐ SEVERO

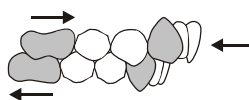
37- Maloclusión (Angle)

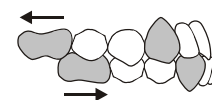
☐ Clase I (Normal)

☐ Clase II/1

☐ Clase II/2

☐ Clase III

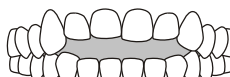
38- Mordida. Oclusión

☐ Normal

☐ Profunda anterior

☐ Abierta

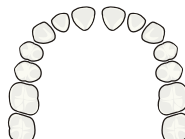

☐ Cruzada (uni. o bilat.)

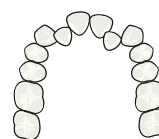
39- Alineación

☐ Normal

☐ Diastemas

☐ Apiñamientos

8

40- Se recomienda valoración por:

☐ Maxilofacial

☐ Fisioterapeuta

☐ Ortodoncista

☐ Logopeda

☐ Otorrinolaringólogo

Autores:

Elsa Bottini, Jordi Coromina, Pablo Echarri, Andreu Esteve, Manel Gorina, Diana Grandi, Lyda Lapitz, Joan Pau Marcó, Javier Mareque, Francisco Fernández Martín, Yvette Ventosa y Emma Vila.

Llibres

Tecnologías de apoyo en logopedia

Editorial: Horsori -

Edición: febrero del 2008.

Colección manuales - textos universitarios

Autores: Julio Ruiz Palmero y José Sánchez Rodríguez.

Precio: 15,60 € - Nº páginas: 115

El libro que presentamos en esta ocasión es para celebrarlo, ya que no existen recopilaciones de este tipo.

Y además esta escrito por José Sánchez y Julio Ruíz, que se han curtido en las aulas escolares primero, han gestionado los laboratorios de enseñanza virtual universitaria y coordinado centros TIC y ahora son profesores universitarios.

Estos autores presenta algo tan complejo como es la revolución tecnológica en un quehacer sencillo, simplifican lo confuso, destacan lo importante, se creen mucho lo que hacen y lo viven intensamente.

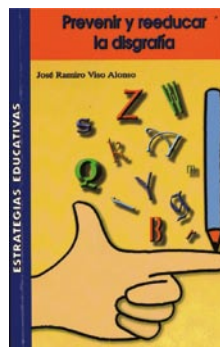
En este manual teoría y práctica están en partes equilibradas; se explican las limitaciones que han causado o pueden llegar a causar discapacidades y , por otra, en cómo compensar las discapacidades ya diagnosticadas , que limitan el normal desarrollo, tanto comunicativo- lingüístico como cognitivo y social.

El manual consta de 6 capítulos, empieza con un tema básico, Tecnologías de apoyo en los procesos de enseñanza y aprendizaje que atiende a la diversidad, luego se centra en las ayudas técnicas para la audición, el capítulo tres en ayudas informáticas para la formación es sistemas aumentativos y alternativos de comunicación (SAAC), y sin dudas uno de los más fructíferos e interesantes es el nº 4 ya que explica las aplicaciones informáticas utilizadas en logopedia, incluyendo la explicación de programas de visualización de los parámetros del habla, de entrenamiento articulatorio, de evaluación y mejora de la discriminación auditiva, programas para el desarrollo de la lectoescritura, el capítulo cinco también es

muy útil ya que nos plantea la posibilidad de diseñar y producir recursos para nuestra intervención , algunas de las aplicaciones son gratuitas y otras no.

Finalmente el capítulo seis explica las posibilidades de la web 2.0 en logopedia, herramientas ya existentes como blogs, bitácoras wikis...

Creemos pues que puede ser de gran ayuda dado lo novedoso del tema.

Prevenir y reeducar la disgrafía

Autor: José Ramiro Viso Alonso

Editorial: ICCE (instituto Calasanz de Ciencias de la Educación)

Año: 2010.

Precio: 18,50 €

Nº pág: 223

El propósito del libro que hoy presentamos es poner a disposición de los profesionales relacionados con el mundo educativo una serie de herramientas y de criterios para afrontar con éxito la tarea de prevenir y, en su caso, corregir las alteraciones relacionadas con la escritura.

El autor lo ha estructurado en tres bloques los contenidos.

1º El análisis de la escritura como un logro específicamente humano, se subraya su importancia en el desarrollo del individuo y se presentan todos los factores implicados siendo estos : perceptivos, psicolingüísticos, psicoafectivos y psicomotrices.

2º Análisis de la disgrafía como alteración de la escritura, se presentan diferentes tipos de disgrafías, así como las características principales de todas ellas y se investigan las causas o factores que están implicados.

3º Es el bloque más amplio, se presentan una serie de actividades que , en un primer momento, intentan educar o reeducar los factores destacados en el 1º bloque, y a continuación, se centran en la prevención o el tratamiento de los errores específicos de la escritura.

Vivir con el síndrome de Down. Una introducción para padres y profesores. Volumen I.

Autores: SUE BUCKLEY- Profesora emérita del desarrollo, departamento de Psicología, Universidad de Portsmouth. Reino Unido.

Directora de Investigación y formación. "

The Down Syndrome Educational Trust,UK "

GILLIAN BIRD, BEN SACKS,

JUAN PERERA (Director de la traducción, adaptación, resumen y edición española).

Editorial: CEPE.

Año: 2005 -

Nº pág: 269

El volumen I, "Vivir con el síndrome de Down ", es una publicación general sobre la educación de los alumnos con síndrome de Down, especialmente pensada para todo lector que desee iniciarse en el tema y tener una visión global del mismo.

El libro ofrece una perspectiva general del desarrollo de las personas con síndrome de Down, desde la infancia hasta la edad adulta. También proporciona un resumen de las causas de este, su incidencia y extensión de este trastorno, de las expectativas de vida, y de las necesidades educativas y de asistencia sanitaria asociadas.

La idea del libro es presentar que las personas con síndrome de Down se pueden expresar por si mismas.

El volumen I introduce una visión de los seis cuadernos que se pueden comprar de manera independiente siendo estos:

- 1.- La vida con el síndrome de Down.
- 2.- Habla, lenguaje y comunicación en pacientes con síndrome de Down.
- 3.- Lectura y escritura en alumnos con S. Down.
- 4.- Habilidades numéricas en alumnos con s. Down.
- 5.- El desarrollo de la memoria en alumnos con s. Down.
- 6.- El desarrollo social en alumnos con s. Down.

Es muy ameno y esta excelentemente documentado con páginas webs y revistas recomendadas y divertidas fotos de sus protagonistas.

Normativa de difusió – Col·legi de Logopedes de Catalunya

Degut a l'enorme demanda de difusió d'activitats formatives externes al CLC, per beneficiar als col·legiats sense col·lapsar el bon funcionament del Col·legi, i tenint en compte els criteris d'interès i qualitat científica, la difusió es farà d'acord a la següent normativa (acord de Junta de Govern del dia 10 d'abril de 2013):

- 1- La difusió d'activitats de formació externa es farà al Full Informatiu i al web, només les que tinguin descompte d'un 10% o més. En el cas que hi hagi dubtes relacionats amb l'evidència científica de la proposta formativa, el CLC es reserva el dret de difusió.
- 2- Es farà la difusió per correu electrònic, web i full informatiu, de totes les activitats externes en les quals algun membre de la Junta participi com a representant del CLC, encara que no siguin gratuïtes.
- 3- Quan ens demanin fer difusió d'alguna activitat gratuïta externa, s'enviarà per mail la informació a tots els col·legiats, sempre i quan no coincideixi amb cap activitat important del CLC. Si l'activitat gratuïta externa coincideix amb un curs de formació continuada (FC) del CLC, la informació es penjarà al web.
- 4- Els professionals de Catalunya i de l'Estat espanyol que participin com a ponents en cursos de FC del CLC han d'estar col·legiats al col·legi professional corresponent.
- 5- Els logopedes que participin com a ponents en cursos de FC externa i es demani fer difusió del curs al CLC, han de certificar la seva col·legiació a la CCAA de pertinença.
- 6- En el cas de petició de difusió de diversos cursos d'una entitat externa, es farà un llistat, amb títols dels diferents cursos, nom de l'entitat organitzadora, % de descompte per als col·legiats i link o dades de contacte.
- 7- En el cas de qualsevol activitat no contemplada en aquesta normativa, la Comissió de Comunicació institucional (CCI), per delegació de la Junta de Govern del CLC farà l'estudi corresponent.

Estudiants de logopèdia fan difusió de la professió

Sóc l'Alba Badell, alumne de logopèdia de Blanquerna.

Us informo que la Diada de Sant Jordi va ser tot un èxit! Vàrem vendre 200 roses amb un punt de llibre del CLC sobre la logopèdia en cadascuna.

Una vegada més hem divulgat la nostra passió!

Gràcies per la vostra col·laboració.

Benvolguda Alba, Felicitats! Ens alegra molt saber que va tenir èxit la vostra activitat per Sant Jordi i ens omple d'il·lusió veure que la gent jove com tu i els teus companys poseu tanta empenta per fer difusió de la logopèdia!

Si teniu fotos d'aquest dia i voleu que surtin a la propera Revista, ens les podeu enviar amb 4 o 5 línies de l'activitat i les publicarem.

Aquest és el vostre Col·legi i per créixer comptem amb vosaltres.

Restem a la vostra disposició per a qualsevol altra oportunitat.

Comissió de CCI
Col·legi de Logopedes de Catalunya

Agraïment a dues col·legiades des d'Alemanya

Em dic Manuela Illner, sóc una estudianta d'origen alemany i tinc 26 anys. Estic preparant el meu treball final de carrera per a llicenciar-me. Faig educació especial, especialitzada en logopèdia com a assignatura principal, així com criminologia i filologia iberoromànica com a assignatures secundàries. Em fascina molt el tema del multilingüisme en combinació amb l'afàsia després d'una lesió cerebral, i per això em vaig posar en contacte amb el vostre Col·legi de Logopedes de Catalunya fa algunes setmanes.

A través de la Neus Albado, administrativa del Col·legi, vaig rebre les dades de contacte de l'Anna Vila, vocal de Girona. Em vaig posar en contacte amb ella i gràcies a la seva disponibilitat em va facilitar també el contacte amb la Montserrat Massana. La Montserrat és una dona impressionant i m'ha tocat molt la seva història. Per això, estava encantadíssima d'haver tingut l'oportunitat de reunir-me amb l'Anna així com amb la Montserrat a Olot. Les dues les vaig conèixer com a dones realment impressionants i em feia molta il·lusió perquè s'havien pres el temps per parlar amb mi i de saber-ne més del meu treball final de carrera.

Gràcies a aquest contacte vaig poder conèixer el lloc de treball de l'Anna en el despatx d'Olot, on ella treballa dos cops per setmana i també vaig poder conèixer alguns dels seus pacients. Va ser una experiència molt bonica per a mi i m'ha sorprès molt amb l'amabilitat que em van acollir aquell dia. Les dues em van ajudar molt en el tema del meu projecte final i vam decidir de seguir en contacte perquè pugui discutir el cas de la Montserrat en el meu treball.

Em faria molta il·lusió tornar algun dia cap a Olot per a retrobar-me amb elles altre cop.

Una salutació ben cordial des d'Alemanya, Manuela

Què és la intercol·legial

Catherine Perelló Scherdel Comptadora de la Junta de Govern del CLC

Darrerament, hem fet difusió d'una sèrie d'acords i activitats fruit de la participació del CLC com a membre de l'Associació Intercol·legial de Catalunya. En aquesta revista hem volgut oferir-vos un resum de les característiques i funcions d'aquesta associació, a la qual assisteixen com a representants de la nostra entitat la sotsdegana, la Sra. Diana Grandi, i el gerent, el Sr. Daniel Domínguez.

UNA MICA D'HISTÒRIA...

El 28 de maig de 1992, es va constituir la Intercol·legial de Col·legis Professionals de Catalunya, mitjançant la signatura d'un conveni per part de 128 col·legis professionals i consells de col·legis professionals.

Fins aleshores, la Intercol·legial no tenia cap funció, però el 6 d'abril de 2005, es va convocar una reunió de la Intercol·legial dels Col·legis Professionals de Catalunya amb representants de l'Ajuntament de Barcelona, concretament del Sector de Serveis Urbans i Medi Ambient, amb motiu del preu públic per a la recollida de residus. Es va signar un Acord de Cooperació entre els diferents Col·legis Professionals i l'Ajuntament de Barcelona per al foment de la recollida selectiva i per a la gestió correcta dels residus.

De llavors ençà, la Intercol·legial ha impulsat diverses accions en interès dels col·legis professionals catalans en un marc de col·laboració que s'ha intensificat recentment amb motiu del procés d'aprovació de la Llei Omnibus. En aquest context, van ser nombroses les veus de col·legis professionals que van coincidir en la conveniència de fer un pas endavant i dotar la Intercol·legial de personalitat jurídica, amb la constitució d'una associació oberta a tots els col·legis professionals i consells de col·legis de Catalunya, per reforçar la seva presència social en un moment que es considerava decisiu per al futur dels col·legis professionals, a fi de coordinar esforços i facilitar l'assoliment d'objectius d'interès comú.

Per tractar sobre aquest projecte es va convocar el juny de 2005 una reunió al Col·legi d'Advocats de Barcelona, on radica la Secretaria de la Intercol·legial. Durant aquesta sessió es va presentar també una proposta d'estatuts per a l'Associació Intercol·legial de Col·legis Professionals de Catalunya, que havia estat elaborada per un grup de treball format per 11 corporacions professionals. Així mateix, es va llegir i ratificar el Manifest Professional per a la Innovació, impulsat per la Comissió Intercol·legial per a la Innovació, creada el 2009 per diversos col·legis professionals amb l'objectiu de potenciar la innovació entre els professionals de Catalunya.

El juliol de 2009 es va fer una altra reunió per finalitzar el procés establert, per poder comptar amb el document definitiu i l'operativa de treball per gestionar aquesta unió de Col·legis vers la Llei Omnibus: www.manifestomnibus.cat.

Per seguir aquest afer, van quedar constituïdes dues comissions de treball: la Comissió Jurídica - que va redactar els documents i va ser l'encarregada de seguir els passos per a possibles actualitzacions- i la Comissió Política -responsable de seguir i defensar aquest manifest amb les formacions polítiques, en bé de les professions i els ciutadans.

El 28 d'abril del 2011, finalment, es va constituir, al Col·legi de Notaris de Catalunya, l'**Associació Intercol·legial de Col·legis Professionals de Catalunya**, amb seu al Col·legi d'Advocats de Catalunya, que representa la totalitat dels sectors professionals. Té una Junta de Govern integrada pel president, que

coincideix amb el degà del Col·legi d'Advocats, i una vicepresidència per cada una de les sis comissions sectorials: enginyeria, arquitectura i tècnica, salut, economia i empresa, acció social, ensenyament i humanitats, i ciències de la informació i la comunicació. A més, hi ha una Taula Tècnica integrada per les direccions de les corporacions, per seguir i executar les línies de treball de l'entitat.

ELS OBJECTIUS DE LA INTERCOL·LEGIAL:

- **Formació:** cada professió ha de disposar d'una formació professional actualitzada que permeti perfeccionar els perfils i optimitzar resultats en la cerca de noves oportunitats professionals. Una formació de qualitat garanteix la professionalitat.
- **Serveis:** els col·legiats poden gaudir dels serveis útils, així com d'un assessorament, per muntar el seu despatx o negoci, informar-se dels requeriments exigits i tenir una orientació per al finançament, a més d'un acompanyament professional.
- **Internacionalització:** per facilitar l'accés al coneixement d'altres mercats i l'assessorament per exportar serveis professionals a altres països.
- **Comunicació:** la Intercol·legial pretén ser una mena de lobby amb mitjans que facilitin la comunicació entre els seus membres i la societat. Per això, disposa d'un gabinet de comunicació i relació amb els mitjans i fa campanyes per difondre la importància dels col·legis professionals entre la ciutadania i els consumidors de serveis. La seva pàgina web és: www.intercolcat.cat

LA INTERCOL·LEGIAL EN XIFRES:

- Més de 100 col·legis professionals catalans
- Més de 200.000 professionals col·legiats de diferents sectors
- Més de 80.000 hores lectives anuals en formació
- Més del 70% dels col·legis professionals disposen d'un centre formatiu propi
- Més de 8.000 ofertes de feina anuals publicades
- Més del 80% tenen publicacions pròpies especialitzades del seu sector

El juny de 2012, la Intercol·legial va fer un manifest on exposa que els col·legis professionals:

- són fonamentals com a garantia dels drets

dels ciutadans i de l'adequació contínua de les professions

- són col·laboradors actius amb les administracions públiques

- gestionen amb transparència, eficàcia i eficiència les funcions públiques que no podrien ser assumides per les administracions

- són portaveus i els únics representants dels professionals davant la societat i les administracions

- impulsen la professionalitat i la qualitat dels serveis que presten

- fomenten l'ocupació i l'emprenedoria ajudant a desenvolupar nous projectes i serveis d'orientació professional

- són una expressió de la vitalitat del teixit social català

- contribuïran a la recuperació econòmica i social del Catalunya

La Intercol·legial està en marxa al servei dels col·legis professionals i dels seus membres. A inicis d'agost, vam fer difusió de la nota de premsa de l'associació en relació amb l'avantprojecte de llei de Serveis Professionals. La podeu cercar al nostre web: www.clc.cat

El conjunt de col·legis professionals de Catalunya, integrats i units en l'Associació Intercol·legial, podem defensar amb més força les nostres professions i la importància que tenen les organitzacions col·legials, tant per als professionals com per a la població catalana.

Apunts de llengua

Amb aquesta nota comencen una secció sobre informacions i aspectes lingüístics del Centre de Normalització Lingüística que són d'interès general. Gràcies a l'acord de col·laboració signat entre el Centre de Normalització Lingüística de Barcelona, Delegació de l'Eixample, i el Col·legi de Logopedes de Catalunya posem a disposició dels col·legiats un ampli ventall de recursos per comunicar-se en català:

cercaterm

termcat
centre de terminologia

- Inscripció preferent als cursos de català amb certificació oficial (sol·licitud d'una prova de nivell prèvia). http://www.cpnl.cat/xarxa/cnlbarcelona/manual_de_cursos.html
- Ús del servei d'assessorament lingüístic més pròxim per a la revisió de la vostra documentació
- Informació de les campanyes i/o programes de sensibilització com el Voluntariat per la Llengua (<http://www.cpnl.cat/xarxa/cnlbarcelona/voluntaris/>)

Per altra banda, us informem que la inscripció als cursos és permanentment oberta i que inclou modalitats presencials, semipresencials i a distància.

RECORDEU

Que hi ha diverses eines al vostre abast per consultar termes específics, del vostre àmbit, que no recullen les obres de llengua catalana general.

Per exemple, els adjectius logopèdic/logopèdica, orofaringi/orofaríngia, els trobareu al Diccionari Enciclopèdic de Medicina (www.medic.cat).

... Si busqueu aparell amovible, el trobareu al Cercaterm (<http://www.termcat.cat/ca/cercaterm>)...

... I teniu una llarga llista de diccionaris en línia al Termcat (de fàrmacs, d'otorinolaringologia, d'oftalmologia... www.termcat.cat).

Per a més informació o per a qualsevol aclariment podeu adreçar-vos al telèfon 93 451 24 45 i demanar per Gemma Monreal o Anna Andreu.

Anteproyecto de ley de servicios profesionales

Elisabeth Dulcet Directora técnica CGCL

A vegades els professionals ens preguntem perquè ens serveixen les institucions. Sovint es pensa que els Col·legis professionals i els Consejos de Colegios són muntatges carregosos que de poc serveixen. Però aleshores, pensem que actualment tenim uns estudis de Grau que ens equiparen a totes les altres professions universitàries, tenim més reconeixement social, tenim documents que tracten els nostres drets, deures, valors i perfils, fets per nosaltres mateixos, anem obrint-nos camps de treball nous, tenim jurisprudència, ens defensem de l'intrusisme, tenim en definitiva més força com a col·lectiu i, perquè?. Com hem aconseguit tot això? Gràcies al treball coordinat de moltes persones, persones que han cregut en un projecte de millora de la professió, persones que han donat part del seu temps a realitzar tasques a favor del que creien millor per a tots, persones que de forma legalitzada han fet pressió a les administracions, persones que han tingut el suport d'altres persones. Persones col·legiades que han cregut que la unió fa la força i així ha estat.

Tant certa i present és aquesta força que no tant sols ens hem estructurat per defensar un territori, sinó que, donat el panorama polític actual ho hem fet amb la resta de companys logopedes de les comunitats autònomes de la resta de l'Estat.

Els logopedes de tot el país estem francament preocupats després de la decisió presa pel Consell de Ministres, el 2 d'agost de 2013, en el qual es va aprovar el Anteproyecto de Ley de Servicios Profesionales que estableix el sistema de col·legiació obligatòria per a professions sanitàries excloent la Logopèdia.

Aquest avantprojecte de Llei elimina la col·legiació obligatòria per a la professió de la Logopèdia, proposta que d'entrada podria no semblar massa perjudicial per a les nostres butxaques, però que de fet dona pas a que qualsevol professional aliè a la Logopèdia pugui exercir-la, posant en perill la salut de les persones i dels drets dels professionals. En conclusió: El Ministerio de Economía intenta promulgar una Llei que afavoreix l'intrusisme professional, sense considerar les greus conseqüències sobre la salut dels ciutadans.

Per aquest motiu, el Consejo General de Colegios de Logopedas de España (CGCL), del qual el CLC és membre fundador, ha decidit buscar la col·laboració i l'ajut d'associacions, d'organismes i d'altres col·legis de professions sanitàries, perquè el citat Anteproyecto no arribi a ser Llei. El CGCL no accepta la possibilitat que la col·legiació deixi de ser obligatòria. De fet, s'han mantingut reunions amb representants del govern central en les que s'han traslladat les seves demandes i preocupacions. A més a més, el CGCL va iniciar una petició de signatures via Internet de suport de logopedes a tot l'Estat espanyol.

El CGCL ha redactat un document amb les raons que ens porten a pensar que hem de ser de col·legiació obligatòria i podeu

llegir-ho al següent link: <http://www.consejologopedas.es/img/JUSTI.pdf>

També us adjuntem la moció 31/X del Parlament de Catalunya, que ha rebutjat l'avantprojecte de Llei, donant suport als professionals sanitaris catalans.

Cal tenir clar que tot el que hem aconseguit els logopedes ha estat gràcies al treball dur i feixuc que ja fa temps venen realitzant moltes persones en comú, organitzades en associacions, que s'han anat transformant en Col·legis i aquests s'han unit per fer força en el Consejo i aquest ha aconseguit formar part de la CPLOL que és l'organisme europeu que ens aglutina. Cal sumar esforços per arribar encara més lluny. Cal fer-ho per a nosaltres i cal fer-ho per als nostres usuaris.

PARLAMENT DE CATALUNYA

Aprovació
Ple del Parlament
Sessió núm. 13, 20.06.2013, DSPC-P 22
Publicació: BOPC 106

PLE DEL PARLAMENT

El Ple del Parlament, en la sessió tinguda el 20 de juny de 2013, d'acord amb l'article 139 del Reglament, ha debatut la Moció subsegüent a la interpellació al Govern sobre el model dels col·legis professionals (tram. 302-00051/10), presentada per la diputada Elena Ribera i Garijo, del Grup Parlamentari de Convergència i Unió, i les esmenes presentades pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya (reg. 25113).

Finalment, d'acord amb el que estableix l'article 139 del Reglament, ha aprovat la següent

MOCIÓ

1. El Parlament de Catalunya manifesta el rebuig de l'Avantprojecte de Llei del Govern de l'Estat sobre col·legis professionals, atès que envaeix competències exclusives de la Generalitat establertes per l'article 125.1.d de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.
2. El Parlament de Catalunya insta el Govern a requerir al Govern de l'Estat la retirada immediata del text de l'Avantprojecte de Llei sobre col·legis professionals.
3. El Parlament de Catalunya manifesta el suport als col·legis professionals per llur tasca al servei dels professionals i del país, com a corporacions essencials de la societat civil de Catalunya.
4. El Parlament de Catalunya s'adhereix als pronunciaments d'oposició a l'Avantprojecte de Llei sobre col·legis professionals expressada pels col·legis d'advocats, d'arquitectes, de farmacèutics i d'enginyers.
5. El Parlament de Catalunya manifesta que el principi general de llibertat d'accés i habilitació única comporta el risc d'afectar l'eficiència i la qualitat professional, el control ètic i deontològic i la formació continuada, i va en detriment de la vinculació dels col·lectius professionals al seu context al servei de la ciutadania i dels seus drets.
6. El Parlament de Catalunya defensa la importància dels col·legis professionals, juntament amb les associacions de professionals i sindicats, com a instruments per a apropar el col·lectiu de professionals a la ciutadania.

Palau del Parlament, 20 de juny de 2013

El secretari tercer
Josep Rull i Andreu

La presidenta del Parlament
Núria de Gispert i Català

JOCS

Joc 1)

GIRA AQUESTES PARAULES I VEURÀS QUE TENEN UN SIGNIFICAT BEN DIFERENT.

- a) Mort de pena,
- b) Un pessic de pa,
- c) Dues negres en pilota,
- d) Angina de pit,

Joc 2)

PENSEM:

- a) A qui poden fer fora d'una pinya?
- b) Això és una B que va a una festa de D i quan vol entrar li diuen:
 - Però on vas? Què no veus que és una festa de D?
 - Sabeu què va respondre?
- c) El pare diu:
 - Nens avui menjarem sense pa.
 - Sabeu què va passar?

solució joc 1 : a) pena de mort, b) pa de pessic, c) dues pilotes negres d) pit de la Gina. joc 2 : a) una pinya colada, a) El!!! què passa es que no puc dur cinturó o què? c) Doncs que pa va menjar sol a la cuina.

felicitats CLC

Una cosa és dir que treballem en PRO dels professionals.
Una altra és fer-ho:

Compte Expansió PRO*.

T'abonem el 10% de la teva quota de col·legiat**.

Més de

0

comissions
d'administració i
manteniment.

+

3%

de devolució dels teus rebuts
domèstics principals, fins a un
màxim de 20 euros al mes.

+

Gratis

la targeta de crèdit i de dèbit.

+

1.300

oficines al teu servei.

Al cap i a la fi, som el banc de les millors empreses. O el que és el mateix, **el banc dels millors professionals: el teu.**

Truca'ns al **902 383 666**, organitzem una reunió i comencem a treballar.

sabadellprofessional.com

*El Compte Expansió Pro requereix la domiciliació d'una nòmina, pensió o ingressos recurrents per un import igual o superior a 700 euros. Si tens entre 18 i 25 anys, no cal domiciliar cap ingrés periòdic.

**Fins a un màxim de 100 euros l'any.

El banc de les millors empreses. I el teu.